

Göteborgs högskolas byggnad jämte en blick pä högskolans ...

Johan Vising

ACADEMIA HARVARDIANA IN NOV·ANG
CHRISTO ET ECCLESIAE
VE RI TAS

GÖTEBORGS HÖGSKOLAS BYGGNAD

JÄMTE

EN BLICK PÅ HÖGSKOLANS UTVECKLING

1891—1907

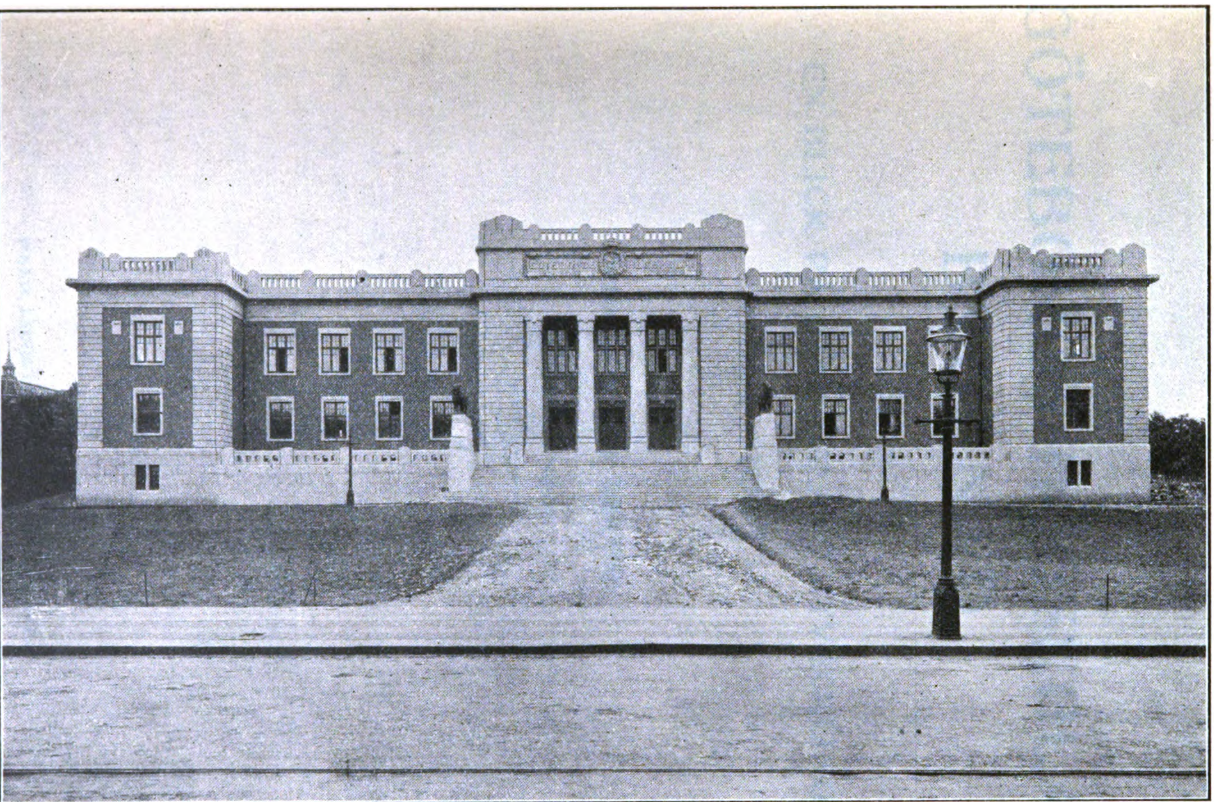
AF

HÖGSKOLANS REKTOR

OSCAR EKMAN

GÖTEBORGS HÖGSKOLAS BYGGNAD

GÖTEBORGS HÖGSKOLAS BYGGNAD

JÄMTE

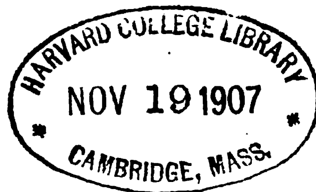
EN BLICK PÅ HÖGSKOLANS UTVECKLING 1891—1907

AF

HÖGSKOLANS REKTOR

Joh. Vising

GÖTEBORG
WALD. ZACHRISSONS BOKTRYCKERI A.-B.
1907

HARVARD COLLEGE LIBRARY
NOV 19 1907
CAMBRIDGE, MASS.

Det är för Göteborgs Högskola en mycket glädjande och betydelsefull tilldragelse, då hon får taga i besittning sin nya byggnad. Hon önskar därför fira den med högtidligheter, som komma att äga rum den 18 och 19 september.

Sedan programmet för dessa högtidligheter uppgjorts, har Styrelsens ordförande i underdånighet hos H. M. KONUNGEN anhållit, att han täcktes med sin närvaro hedra desamma. Sedan H. M. KONUNGEN förklarat sig icke vara i tillfälle därtill, har H. K. H. KRONPRINSEN ynnestfullt lofvat att vid högtidligheterna närvara.

Utom nedanstående Konsul OSCAR EKMANS närmaste anförvandter:

Fru Konsulinnan MARIA EKMAN;
Friherrinnan LOUISE FALKENBERG, född Ekman;
Bankofullmäktigen m. m. Friherre B. K. J. LANGENSKIÖLD och
Friherrinnan LANGENSKIÖLD, född Ekman;
Godsägaren, F. Kand. OSCAR EKMAN;
Ryttmästaren och Fru E. LINDER;
Fru GERDA EKMAN;
Konsuln m. m. och Fru JOHAN EKMAN;
Häradshöfdingen m. m. TH. ODENCRANTZ och Fru ODENCRANTZ,
född Ekman.

har Högskolan tillåtit sig att särskildt inbjuda:

Statsrådet och Chefen för Kungl. Ecklesiastikdepartementet m. m. Å. H. HAMMARSKJÖLD;

Kansleren för Rikets Universitet, förutv. Ministern för Utrikes ärendena, Kabinettskammarherren m. m., Grefve A. FR. CLAESSON WACHTMEISTER;

förutv. Kansleren för Rikets Universitet, f. d. Statsrådet, En af de Aderton i Sv. Akademien m. m., J. Dr. P. VON EHRENHEIM;

förutv. Kansleren för Rikets Universitet, förutv. Statsrådet m. m., F. Dr. G. F. GILLJAM;

Ordföranden i Göteborgs Högskolas Examenskommission, Professorn, En af de Aderton i Sv. Akademien m. m., T. och F. Dr. E. W. TEGNÉR;

Ordföranden i Stockholms Högskolas Examenskommission, f. d. Professorn m. m., F. Dr. TH. M. FRIES

Till nedanstående vetenskapliga institutioner och samfund har Högskolan utfärdat inbjudning att deltaga

KUNGL. UNIVERSITETET I UPSALA med två representanter;

KUNGL. UNIVERSITETET I LUND med två representanter;

KUNGL. KAROLINSKA MEDIKO-KIRURGISKA INSTITUTET med en representant;

STOCKHOLMS HÖGSKOLA med två representanter;

KUNGL. TEKNISKA HÖGSKOLAN med en representant;

SVENSKA AKADEMIEN med en representant;

KUNGL. VETENSKAPSAKADEMIEN med en representant;

KUNGL. VITTERHETS-, HISTORIE- OCH ANTIKVITETSAKADEMIEN med en representant;

KUNGL. VETENSKAPSSOCIETETEN I UPSALA med en representant;

KUNGL. FYSIOGRAFISKA SÄLLSKAPET I LUND med en representant;

KUNGL. VETENSKAPS- OCH VITTERHETSSAMHÄLLET I GÖTEBORG med en representant;

KUNGL. HUMANISTISKA VETENSKAPSSAMFUNDET I UPSALA med en representant;

UPSALA UNIVERSITETS STUDENTKÅR med två representanter;
LUNDS UNIVERSITETS STUDENTKÅR med två representanter;
STOCKHOLMS STUDENTKÅR med två representanter;
ELEVKÅRENS HÖGRE AFDELNING VID CHALMERS' TEKNISKA LÄROANSTALT med två representanter.

Vidare har Högskolan särskildt inbjudit:
Biskopen m. m., T. och F. Dr. E. H. RODHE;
Chefen för Kungl. Göta Artilleriregemente, Öfversten m. m. P. A. BERGENZAUN;
Domprosten m. m. J. N. REXIUS;
Landssekreteraren m. m. O. V. BILLMANSON;
Landskamreraren m. m. H. N. LUNDIN;
Borgmästaren m. m. F. M. COLLIANDER;
Borgmästaren m. m. H. LINDBÄCK;
Stadsfullmäktiges ordförande, Föreståndaren för Chalmers' tekniska läroanstalt, Professorn m. m. F. Dr. E. A. WIJKANDER;
Ordföranden i Göteborgs och Bohusläns landsting, Disponenten m. m. W. GIBSON;
Stadsfullmäktiges v. ordförande, Grosshandlaren A. CARLANDER;
Drätselkammarens ordförande, Grosshandlaren m. m. J. A. WALLER;
Kommendanten å Älfsborgs fästning, Öfverstelöjtnanten m. m. C. E. GRILL;
Ordföranden i Göteborgs Handelskammare, Konsuln m. m. C. A. KJELLBERG;
Häradshöfdingen m. m. I. ERNBERG;
Stadsfullmäktiges sekreterare, v. Häradshöfdingen m. m. F. B. HEGARDT;
Ombudsmannen för Göteborgs Museum, Kammarherren m. m. S. C. P. LAGERBERG;
Föreståndaren för Mosaiska församlingen i Göteborg, Grosshandlaren m. m. H. HARTVIG;
Rektorn vid Högre latinläroverket i Göteborg m. m., F. Dr. G. R. RÖDING;

Rektorn vid Högre realläroverket i Göteborg, F. Dr. A. W. FALK;

Rektorn vid Göteborgs Västra realskola, F. Kand. J. R. RÅDMANN;

Rektorn vid Göteborgs Östra realskola, F. Dr. C. A. WINDAHL;

Rektorn vid Göteborgs Handelsinstitut, F. Dr. A. AHLSTRÖM;

Lektorn vid Chalmers' tekniska läroanstalt m. m., F. Dr. A. L. A. SÖDERBLOM;

Folkskoleinspektören m. m., F. Dr. J. AMBROSIUS;

Ordföranden i Folkskolestyrelsen i Göteborg, e. o. Hofrättsnotarien E. MELLGREN;

Herr JAMES CARNEGIE, Skottland;

Herr ANDREW CARNEGIE, Skottland;

Fru OLOF WIJK;

Fru AUGUST RÖHSS;

Grosshandlaren m. m. E. WIJK;

Grosshandlaren m. m. I. A. WÆRN;

Generaldirektören m. m., F. Dr. P. S. WIESELGREN;

Grosshandlaren m. m. E. FRISELL;

f. d. ledamoten af Högskolans Styrelse, f. d. Borgmästaren m. m., F. Dr. G. SVANBERG;

f. d. ledamoten af Högskolans Styrelse m. m., M. Dr. R. FRIES;

f. d. Professorn vid Göteborgs Högskola, Professorn vid Upsala Universitet m. m., F. Dr. O. A. DANIELSSON;

f. d. Professorn vid Göteborgs Högskola, Professorn vid Lunds Universitet m. m., F. Dr. K. A. L. KOCK;

f. d. Professorn vid Göteborgs Högskola, Bibliotekarien vid Svenska Akademiens Nobelbibliotek m. m., F. Dr. K. J. WARBURG;

f. d. Professorn vid Göteborgs Högskola, Öfverdirektören m. m., F. Dr. C. F. E. CARLSON;

f. d. Professorn vid Göteborgs Högskola, Professorn vid Universitetet i Kiel, F. Dr. F. K. W. HOLTHAUSEN;

f. d. Docenten vid Göteborgs Högskola, Professorn vid Lunds Universitet, F. Dr. P. E. LILJEQVIST;
f. d. Docenten vid Göteborgs Högskola, Professorn vid Helsingfors Universitet, F. Dr. K. H. PIPPING;

Arkitekten E. HAHR;
Arkitekten E. TORULF;
Arkitekten R. ANDERSSON;
Förste Intendenten i Kungl. Öfverintendentsämbetet, Professorn m. m. I. G. CLASON;
Arkitekten m. m. H. HEDLUND;
Ingeniören A. TÖRNBLOM;
Ingeniören E. LIEPE;
Disponenten M. GRANBERG;
Artisten F. MÅNSSON;
Artisten N. ASPLUND;
Göteborgs stads byggnadschef, Ingeniören m. m. F. BLIDBERG;
Stadsarkitekten C. FAHLSTRÖM;
Bibliotekarien m. m., F. Dr. L. WÅHLIN;
Lektorn F. LAMM;
Docenten m. m., F. Dr. A. U. BÅÅTH;
Musikdirektören R. LILJEFORS;
e. o. Hofrättsnotarien, J. Kand. P. O. WIGELIUS.

Högtidligheterna taga sin början onsdagen den 18 september kl. 12,30 e. m. med samling i den nya byggnaden. Kl. 1,30 äger byggnadens invigning rum.

Torsdagen den 19 september samlas de inbjudna kl. 12 midd. å samma ställe. Kl. 1 installeras nyutnämnde professorn i latin F. Dr. K. J. V. LUNDSTRÖM. Därefter äger doktorspromotion rum.

Till Professor Lundströms installation och till doktorspromotionen hafva REKTOR och promotor Professor STAVENOW utfärdat särskilda inbjudningar, åtföljda af en vetenskaplig afhandling.

Detaljerade program för båda dagarnas högtidligheter komma att senare utdelas.

Göteborg den 11 september 1907.

Högskolans rektor

Den byggnad, som Göteborgs Högskola nu tager i besittning, är en gåfva till Högskolan af framlidne Konsul OSCAR EKMAN, och byggnadens hela historia är ett stortartadt vittnesbörd om gifvarens varma nitälskan för det vetenskapliga arbete, som där får ett värdigt hem. Men denna gåfva är blott ett af de många uttryck af välvilja, som Högskolan alltifrån sin grundläggning fått röna från Konsul EKMANS sida icke blott genom hans egna rikliga donationer, utan äfven därigenom att han förmått andra att understödja henne, särskildt Herrarne DAVID, JAMES och ANDREW CARNEGIE. Man kan med fog säga, att Konsul EKMAN inskrifvit sitt namn på hvarje blad af Högskolans historia.

Denna historia har icke sin plats här, men den betingar dock uppförandet af den nya byggnaden, och det är därför i sin ordning, att några data rörande Högskolans utveckling här anföras.

HÖGSKOLANS UTVECKLING

För tjugu år sedan eller, närmare bestämdt, den 10 november 1887 beslöto Göteborgs Stadsfullmäktige *upprättandet af Göteborgs Högskola.*

Den hade då emellertid under många år förberedts af bildningsälskande män, som planlade en högre undervisningsanstalt, under det att de tillgodoságo allmänhetens växande bildningsbehof genom mera tillfälligt anordnande af enstaka föreläsningskurser. Såsom de märkligaste momenten i dessa förberedelser må betecknas: en artikel i Handelstidningen af den 29 november 1871 af S—d W. (SIGFRID WIESELGREN), förordande upprättandet fakultetsvis af ett universitet; en donation af FREDRIK LUNDGREN à 400,000 kronor, bestämd »till grundfond för en högre undervisningsanstalt eller högskola» och dagtecknad den 27 mars 1872, ehuru först tillgänglig vid donators död 1880; en donation af EDUARD MAGNUS à 200,000 kronor, afsedd »att utgöra bidrag för inrättandet här i staden af en högre läroanstalt med syfte att ersätta bristen af ett universitet» och dagtecknad den 8 december 1877 samt tillgänglig vid gifvarens död 1879; ett tal i Kungl. Vetenskaps- och Vitterhets-Samhället af Dr CHARLES DICKSON (24 januari 1878) om *Göteborgs fria universitet;* en donation af DAVID CARNEGIE à 500,000 kronor, dagtecknad den 19 maj 1887 och bestämd att förvaltas under namn af »David Carnegies donationsfond till Göteborgs Högskola»; samt förslag och utredningar afgifna dels i Stadsfullmäktige dels af en beredning, som Stadsfullmäktige tillsatt (1885), för förverkligandet af syftet med Magnus' och Lundgrens donationer.

Huru denna beredning efter starka meningsskiljaktigheter, i hvilka såväl tanken på en »fri akademi» som på en handelshögskola hade ifriga förespråkare, kom att stanna vid

förslaget till en Högskola med universitetskaraktär, har skildrats af Högskolans rektor Professor EDGREN i det första högskoleprogrammet *Göteborgs Högskola, En blick på hennes uppkomst och ordnande* (1891). Men då beredningens afgörande träffats, fattade Stadsfullmäktige oförtöfvadt sitt nyssnämnda beslut om Högskolans upprättande och tillsatte på samma gång för densamma en interimsstyrelse, som hade till närmaste uppgift att utarbeta förslag till statuter. Detta förslag förelåg färdigt inom ungefär ett år och antogs nästan oförändradt af Stadsfullmäktige, hvarpå statuterna stadfästes af Kungl. Maj:t den 5 april 1889.

Emellertid hade Styrelsen föreslagit, att Högskolans verksamhet icke skulle öppnas, förrän fonderna ytterligare förstärkts. Då trädde Konsul OSCAR EKMAN emellan och öfverlämnade till Högskolan 200,000 kronor »till undanrödjande af hindren för hennes snara öppnande». Tack vare detta ingripande kunde Styrelsen tillsätta lärare samt förhyra och inreda lokal, så att det högtidliga öppnandet kunde försiggå den 15 september 1891. Det förrättades å H. M. KONUNGENS vägnar af dåvarande Ecklesiastikministern GUNNAR WENNERBERG.

Den nya anstaltens dimensioner voro i början naturligtvis helt anspråkslösa. Den första årsredogörelsen upptager för höstterminen 1891 7 professorer, 3 e. o. lärare och 22 lärjungar eller studenter. Men den upptager därjämte 15 auskultanter och 1,409 åhörare vid de offentliga föreläsningarna. Högskolan hade alltså från första stund en liflig kontakt med den stora allmänheten och detta förhållande har hon alltsedan bemödat sig att upprätthålla. Det förelåg redan i viss mån en yttre anledning därtill, i det att Högskolan fått öfvertaga ungefär 39,000 kronor af den *Undervisningsfond*, hvartill Stadsfullmäktige 1871 och 1878 anslagit medel för anordnandet af föreläsningar, hvilka ingifvit Göteborgs allmänhet smak för vetenskaplig undervisning i populär form. Men Högskolans lärare ha också städse besjälats af en liflig önskan att, vid sidan af sin akademiska undervisning i inskränktare mening, kunna tjäna det samhälle, hvarinom de satts att verka, genom spridande i de vidaste möjliga kretsar af den

vetenskapliga forskningens lättare njutbara frukter. Därigenom ha de tillika trott sig tillmötesgå önskningar hos Högskolans stiftare och gynnare. I följd häraf ha de föreläsningar, som i Högskolans Ordningsstadga betecknas med det föga upplysande epitetet »offentliga», nästan utan undantag anordnats såsom kortare eller längre serier af populära vetenskapliga föredrag, utgörande alltså ett slags permanent *University Extension*. Att denna anordning haft särskild betydelse för Högskolans byggnadsfråga, skola vi längre fram erfara.

Högskolans utveckling gick rätt långsamt att börja med. De först upprättade *professurerna*, som omfattade germanska språk, nordiska språk, estetik samt litteratur- och konsthistoria, romanska språk, historia och statskunskap, klassiska språk, filosofi, ökades först 1898 med stöd af donationer af Herr och Fru OLOF WIJK, Konsul OSCAR EKMAN och Herr JAMES CARNEGIE, med en åttonde, i semitiska språk, och en nionde, i jämförande språkforskning med sanskrit. Sedan gick deras ökning i rask följd tack vare donationer af Herrar ARON PHILIPSSON, AUGUST RÖHSS, Fru OLOF WIJK, Herrar ANDREW CARNEGIE och OSCAR EKMAN. Sålunda upprättades 1901 tre professurer, nämligen i nationalekonomi och sociologi, i geografi (med handelsgeografi) och etnografi, i statskunskap med statistik, och 1904 ytterligare två, nämligen i engelska språket och litteraturen (utbruten ur professuren för germanska språk) och i klassiska språk (latin, vid sidan af den förut befintliga, nu afsedd för grekiskan).

Härmed har professurernas antal fördubblats i förhållande till det ursprungliga antalet.

De *e. o. lärareplatserna* ha ökats i ännu starkare progression: redan under Högskolans 2:a termin tillkom en, 1894 ännu en o. s. v., till dess att de v. t. 1907 nått antalet 18. Af dessa platser intagas 5 af lärare i främmande lefvande språk, af hvilka 4 äro utländingar. De öfriga platserna äro docenturer, som inrättats under senare år i ganska stort antal icke blott för att göra undervisningen fylligare, utan äfven i någon mån för att bereda tillgång på opponenter vid akademiska disputationer och dessutom för att i allmänhet höja det vetenskapliga lifvet inom Högskolan.

Med sin sammanlagda tillgång på lärarekrafter har Högskolan sålunda på kort tid tagit ett stort steg mot sitt närmaste mål, som är att vara en välrustad representant för de humanistiska vetenskaperna. Hennes lärareplatser omfatta nu de discipliner, som utgöra det centrala i en humanistisk fakultetssektion och som därför återfinnas såsom det gemensamma för motsvarande sektioner vid våra statsuniversitet.

Utom dessa lärares undervisning är Högskolan numera i tillfälle att regelbundet hvarje år anordna föreläsningsserier af främmande vetenskapsmän. Hon har nämligen för sådant ändamål erhållit en särskild fond, benämnd *S. A. Hedlunds föreläsningsfond*, af hvilken hon åtnjutit afkastningen årligen sedan 1903, ehuru själfva fonden öfverlämnats till Högskolan först 1907.

Studenternas antal nådde till 30-talet redan efter ett läsår, till 40-talet efter nästa läsår, till 50-talet först efter ytterligare tre år och till 100-talet höstterminen 1906.

Auskultanterna, d. v. s. de deltagare i undervisningen, hvilka utan att vara inskrifna studenter erhållit särskildt tillstånd att mot en ringa afgift följa vissa kurser, hafva växlat betydligt i antal. Från och med vårterminen 1895, då deras antal uppgår till 28, utgöras de till stor del af deltagare i de praktiska kurser, som gifvits af infödde lärare i främmande lefvande språk, från och med vårterminen 1900, då auskultanternas antal är 86, inräknas bland dem under några terminer åhörare af nyssnämnda lärares föreläsningar (maximalsiffran 150 för h. t. 1900); och alltsedan höstterminen 1902 ingå i deras antal elever vid Handelsinstitutet eller Chalmers' tekniska läroanstalt, hvilka följt vissa föreläsningar i nationalekonomi och sociologi.

Åhörarne vid de offentliga föreläsningarna hafva undergått ännu starkare skiftningar i antal. De hafva en termin (v. t. 1902) nedgått till 300, men de hafva en annan termin (v. t. 1905) stigit till 3,017. I ganska väsentlig mån beror denna skiftning på antalet offentliga föreläsningsserier, hvilka växlat mellan två och fyra. I medeltal hafva dessa föreläsningar samlat 1,054 personer terminligen.

Hand i hand med den utveckling, som framgår af ofvan anförda siffror, har gått utvidgningen af Högskolans rätt att funktionera såsom af Staten erkänd undervisningsanstalt. Viktigast var att förvärfva *examensrätt*, hvarigenom icke blott Högskolans undervisning kunde medföra ett mera omedelbart och påtagligt gagn, utan Högskolan själf skulle vinna större målmedvetenhet och en i viss mån officiel ställning. Redan från första stund intresserade sig Rektor EDGREN varmt för denna fråga, och på hans initiativ vidtog Lärarerådet redan under Högskolans andra termin de på detsamma ankommande åtgärderna för att förvärfva Högskolan examensrätt. Styrelsen beslöt därpå, den 16 mars 1893, att till Kungl. Maj:t göra underdånig hemställan i samma syfte, hvilken hemställan den 17 juni s. å. vann nådigt bifall. Kungl. Maj:t hade därmed medgifvit Högskolan rätt under fem år att anställa filosofie kandidat- och licentiatexamina i de ämnen, i hvilka vid Högskolan finnas ordinarie professorsbefattningar, som blifvit vederbörligen tillsatta, samt teologisk-filosofisk examen och förberedande pröfning till examen för inträde i rättegångsverken eller i Kungl. Maj:ts kansli. Vid denna rättighet voro fästade vissa villkor, bland annat att Högskolan ställde sig under öfverinseende af Kansleren för rikets universitet och med visst belopp ersatte en af Kungl. Maj:t förordnad ordförande i Examenskommissionen.

Denna i betraktande af Högskolans ungdom ovedersägligen frisinnade kungliga resolution, som kontrasignerats af Statsrådet G. F. GILLJAM, har utan tvifvel tillfört Högskolan de stora fördelar, som hon afsåg med examensrätten, och i hennes förhållande utåt stärkt hennes värdighet och anseende.

Också har Högskolan kunnat glädja sig åt icke blott att såsom en lärd institution intaga en aktad ställning i det inhemska och internationella umgänget universiteten emellan, utan äfven att såsom ett offentligt ämbetsverk få sitt ord med i universitetslagstiftningen eller åtnjuta andra förmåner, som tillkomma våra högsta undervisningsanstalter. Sålunda har Högskolan vid akademiska högtidligheter och vetenskapliga kongresser såväl hemma som i utlandet ofta varit representerad genom inbjudna delegerade och själf varit

vård vid det andra nordiska akademiska mötet, 1899. Högskolans yttrande i allmänna frågor rörande undervisningsväsendet har ej sällan inhämtats sedan 1896, särskildt att nämna i fråga om ombildning af examina inom den Filosofiska fakulteten (remiss af 1906); och med afseende på lönetursberäkning, sakkunnige- och censorsuppdrag ha Högskolans lärare vunnit likställighet med statsuniversitetens.

Emellertid var med examensrätten af 1893 ej allt vunnet för Högskolan såsom examinerande institut.

För det första var denna rätt ej genast i alla delar tilllämplig på grund af ofullkomligheten i Högskolans dåvarande organisation. För att kunna anställa teologisk-filosofisk examen fordrades nämligen, att Högskolan ägde en professur i semitiska språk. En sådan kunde emellertid, såsom förut nämnts, upprättas år 1898, hvarefter denna examen från och med följande år förrättats vid Högskolan.

Vidare borde den redan vunna examensrätten i vissa afseenden utvidgas. Detta skedde dels genom Kungl. Maj:ts bifall (15 april 1898) till Högskolans ansökan att få anställa juridisk-filosofisk examen med de studerande, som i denna examen utbytte ämnet matematik mot nordiska språk, dels genom Kungl. Maj:ts resolution af den 30 oktober 1903 angående rätt för Högskolan att anställa akademiska disputationer med studerande, som vid Högskolan aflagt licentiatexamen, och åt dem därpå utdela doktorsgrad. Denna för en vetenskaplig undervisningsanstalt högsta och mest maktpåliggande befogenhet hade redan, efter det Högskolans ansökan därom 1898 icke vunnit afseende, förberedts genom Kungl. Maj:ts bifall till ansökningar (1901, 1902, 1903) af fem vid Högskolan studerande licentiater om afläggande vid Högskolan af disputationsprof för doktorsgrad. Då Kungl. Maj:t 1903 beviljade Högskolan akademisk disputationsrätt, torde hon hafva anledning att däri se ett offentligt erkännande af hennes jämna utveckling och gagnande verksamhet.

I den mån den bestämda tiden för Högskolans examensrätt utlupit, har ny sådan rätt åter beviljats på fem år. För närvarande gäller Högskolans rättighet att anställa akademiska examina och disputationer till utgången af år 1908.

Under den tid, Högskolan haft examensrätt, ha därstädes (t. o. m. v. t. 1907) utexaminerats 19 fil. licentiater, 68 fil. kandidater, 32 examinander i teol.-fil. examen, 7 i jur. fil. ex., 7 i jur. prel. ex.; därjämte har fyllnadspröfning (för fil. kand.-ex.) eller särskild pröfning aflagts vid Högskolan af 38 fil. kandidater eller licentiater.

Disputationsprof för doktorsgrad hafva vid Högskolan aflagts (t. o. m. v. t. 1907) af 9 fil. licentiater; af hvilka 8 sedermera utnämnts till fil. doktorer.

Ett viktigt organ för en institutions vetenskapliga lif är en egen *publikation*. Att börja med publicerade Högskolan blott tillfällighetsskrifter såsom kataloger, årsredogörelser, inbjudningsskrifter o. d., och hennes lärare fingo för offentliggörande af sina vetenskapliga studier vända sig till främmande håll. Lyckligtvis behjärtades detta förhållande snart af tvänne Högskolans vänner, Herrar OSCAR EKMAN och OLOF WIJK, hvilka på 300:de årsdagen af Gustaf II Adolfs födelse tillställde Högskolan en donation å 30,000 kronor, som skulle bära namnet *Göteborgs Högskolas Gustaf Adolfs-fond*, och hvaraf räntan skulle användas till bekostande af *Göteborgs Högskolas Årsskrift*. Denna började redan följande år (1895) att utgifvas och har sedan årligen utkommit med ett ganska digert band. Hela tredje bandet (1897) ägnades H. M. KONUNGEN med anledning af hans 25-åriga regeringsjubileum, och större delen af fjärde bandet dedicerades till Konsul OSCAR EKMAN på hans 87:e födelsedag (den 16 december 1898). Genom Årsskriften har Högskolan icke blott kunnat befordra sina lärares vetenskapliga studier, utan äfven tjäna åtskilliga af sina framstående lärjungar, som där fått publicera sina gradualafhandlingar.

Kort efter *Årsskriften* erhöll Högskolan en annan viktig publikation: *Populärt vetenskapliga föreläsningar vid Göteborgs Högskola*, i hvilken en del af de vid Högskolan hållna offentliga föreläsningarna intagits. En första serie från 1895 till 1904 omfattar 20 band. Därpå ändrades i någon mån utgifningssättet, för att erhålla en förläggare, som garanterade skriftseriens ekonomi, och en *ny följd* upplades, af hvil-

ken hittills 3 band utkommit. Både den första och andra serien ha emellertid ekonomiskt understödts af några Högskolans vänner, enkannerligen Konsul OSCAR EKMAN, som efter att i flere år hafva skänkt 600 kronor såsom bidrag till tryckningskostnaderna år 1903 för detta ändamål öfverlämnade en fond å 10,000 kronor, som skulle benämnas *Oscar Ekmans 6:te juni fond* till hugfästandet af minnet af Högskolans första doktorspromotion (den 6 juni 1903).

I öfrigt ha Högskolans lärare utöfvat en omfattande skriftställareverksamhet, hvars alster föreligga i ett stort antal större eller mindre in- och utländska publikationer. Därjämte hafva de i allt större och större utsträckning verkat som föredragande i vetenskapliga och litterära samfund och föreningar, vid nationella högtider eller i folkbildningsarbetets tjänst. Framför allt är därvid att nämna, att Högskolan 1902 anordnade sommarkurser, till hvilka 544 medlemskort och 250 tillfälliga inträdeskort löstes. Hvad som af Högskolans lärare i dessa afseenden uträttats, finnes samladt och förtecknadt för tiden h. t. 1891—v. t. 1899 i ett af Professor G. CEDERSCHIÖLD för det andra nordiska akademiska mötet utarbetadt bihang till Årsredogörelsen 1898—99; för den följande tiden finnas blott antydningar i Årsredogörelserna.

Lika viktigt som publikationer är för en universitetsinstitution ett väl försedt och väl doteradt *bibliotek*. Lyckligtvis fanns, vid Högskolans bildande, i Göteborgs Museum en stomme till ett sådant, och med begagnande däraf tog Högskolans Styrelse initiativ till inrättandet af ett gemensamt *Göteborgs Stadsbibliotek (Göteborgs Musei och Högskolas förenade bibliotek)*, hvarför reglemente fastställdes af Stadsfullmäktige i november 1890.

Detta bibliotek har hastigt fått en mycket betydande tillväxt, tack vare anslag och gåfvor. Under de nio första åren erhöll det anslag från Museum, sedan 1896 direkt ur stadskassan, under hela tiden ur Renströmska fonden och från Högskolan.

Högskolans bidrag hafva utgått dels såsom årsanslag å först 3,000, därpå 4,000, därpå 4,500 kronor, dels såsom

STADSBIBLIOTEKET

extra anslag, hvilka under årens lopp beviljats till en sammanlagd summa af ungefär 42,000 kronor.

Stadsbibliotekets inkomster uppgingo, med afdrag af Högskolans extra anslag, under de fyra första åren till i medeltal 8,500 kronor; samma inkomster uppgingo under hvart och ett af de två sistförflutna åren till ungefär 40,000 kronor.

Gåfvorna hafva bestått dels i pänningemedel, bland hvilka framför allt bör nämnas Herr August Röhss' testamentariska donation å 50,000 kronor (1904), dels i böcker, enkannerligen att nämna den s. k. Tranemåla boksamlingen på omkring 25,000 nummer, likaledes skänkt af Herr August Röhss (1898).

Stadsbiblioteket har också fått en egen, synnerligen ändamålsenlig byggnad, uppförd 1898—99 enligt ritningar af Arkitekten H. Hedlund och för medel ur Renströmska fonden, hvartill några enskilda fogat en ansenlig summa, för att i vissa byggnadens delar ädlare material skulle kunna användas.

Under sådana förhållanden har Stadsbiblioteket kommit att intaga en hög rang bland vårt lands offentliga bibliotek

och blifvit en för Högskolan och för Göteborgs bildningssökande allmänhet ovärderlig institution. Också anlitas det i allt större och större utsträckning, hvarpå följande siffror gifva ett talande bevis. År 1891 var antalet besökande 5,185, antalet till begagnande å stället framtagna band 2,568, antalet utlånta band 4,820; år 1906 voro motsvarande siffror 17,660, 9,750, 9,952.

Utom Stadsbibliotekets bokförråd behöfver Högskolan naturligen litterära hjälpmedel och annan mndervisningsmateriel till ständigt förfogande i sin omedelbara närhet, särskildt för undervisningen i seminarierna. Högskolan har därför grundlagt dels flere seminariebibliotek, dels samlingar af undervisningsmateriel i facken konsthistoria och geografi. Härtill har emellertid hittills icke anslagits mera än ungefär 8,000 kronor; hvartill kommer en gåfva af framlidne Herr PONTUS FÜRSTENBERG å 2,000 kronor, afsedda till inköp af konsthistorisk undervisningsmateriel (1900).

En nödvändig förutsättning för Högskolans ofvan skizzerade utveckling har naturligtvis en motsvarande förstärkning af den ekonomiska grundvalen varit. Högskolans *fonder* utgjorde den 31 december 1891 Kr. 1,795,600 och den 31 december 1906 Kr. 3,298,100, hvartill sistnämnda datum kommo Kr. 60,000 i besparade medel. Af fonderna, som förvaltas af Drätselkammaren, har enligt Styrelsens af Stadsfullmäktige godkända beslut utgått ett årsanslag af Kr. 65,000 för hvart och ett af åren 1891—93 (jämte för en gång anvisade Kr. 50,000 till den första organisationen af Högskolan), af Kr. 70,000 för 1894—98, af Kr. 80,000 för 1899, af Kr. 88,000 för 1900—01, af Kr. 111,000 för 1902—04, af Kr. 122,000 för 1905—66, af Kr. 127,000 för 1907 och tills vidare.

Dessa fonders fördelning var den 31 december 1906 följande:

Edvard Magnus' fond (1877; ursprungl.
200,000 kr.) .... Kr. 334,100:—

Lundgrenska fonden (1872; ursprungl. 400,000 kr.)	Kr.	586,000: —
David Carnegies fond (1887; ursprungl. 500,000 kr.)	»	552,944: 89
Göteborgs undervisningsfond (1887 af Stadsfullmäktige öfverlämnad till Högskolan)	»	39,091: 07
Oscar Ekmans donationsfond (1888: ursprungl. 200,000 kr., med räntor 215,000 kr.; 1898: 200,000 kr.; 1904: 40,000 kr.)	»	455,000: —
David Carnegies stipendiefond (1890)	»	20,000: —
Gustaf Adolfs-fonden (1894)	»	30,000: —
Olof Olofson Wijks minne (1896)	»	100,000: —
James Carnegies donation (1898)	»	50,000: —
Aron Philipssons fond (1900)	»	10,000: —
August Röhss' donationsfond (1901)	»	350,000: —
Olof Wijks donationsfond (1901)	»	150,000: —
Oscar Ekmans 6:te juni fond (1903)	»	10,000: —
Andrew Carnegies fond (1904)	»	181,500: —
Änke- och pupillkassan (1905)	»	38,548: 99
Pensionsfonden	»	130,037: 46
Dispositionsfonden (upplupna räntor)	»	260,891: 56
Summa	Kr.	3,298,113: 97

I ofvannämnda Änke- och pupillkassa ingår ett af Herr IVAR WÆRN 1905 lämnadt bidrag å 30,000 kronor och i Pensionsfonden en af Herr ERIK WIJK 1906 gjord donation å 25,000 kronor.

Under 1907 hafva dessutom tillkommit *S. A. Hedlunds föreläsningsfond* å Kr. 19,904: 17 (öfverlämnad till Drätselkammaren 7 februari) och en Linnéfond å Kr. 50,000, öfverlämnad till Styrelsen af Konsul OSCAR EKMANS sterbhus enligt hans förordnande, samt den tillgång, som utgöres af den nya byggnaden, hvarför Konsul EKMAN anvisat sammanlagdt ungefär 630,000 kronor.

Utom af nyssnämnda David Carnegies stipendiefond hafva Högskolans studenter erhållit stipendier genom en årlig gåfva (sedan h. t. 1892) å 1,500 kronor af Herr JAMES CARNEGIE, genom en årlig gåfva (sedan v. t. 1898) å 1,000 kronor

(600 kr. stipendier, 400 kr. premium) af UNGDOMSVÄN, genom utdelningar (sedan v. t. 1895) af Kungl. och Hvitfeldtska Stipendieinrättningen (äfven för resor), af Amanda Cervins och Kinds härads vid stadens läroverk fästade stipendiefonder samt af Göthilda-Stiftelsen (sedan h. t. 1896).

HÖGSKOLANS FÖRSTA LOKAL

Den lokal, till hvilken Högskolans verksamhet under de nu förflutna sexton åren varit förlagd, har varit det s. k. *Realgymnasium* eller *Schillerska skolan.*

Ett realgymnasium stiftades i Göteborg 1844 och tillvann sig ett godt anseende, särskildt sedan föreståndareskapet 1858 öfvertagits af Dr A. L. Schiller. Många af stadens förnämsta män intresserade sig lifligt därför, sände gärna sina söner dit och åtogo sig inspektoratet. Särskildt nämnvärdt är, att Konsul Oscar Ekman i tjugu år eller 1865—84 var Realgymnasiets inspektor.

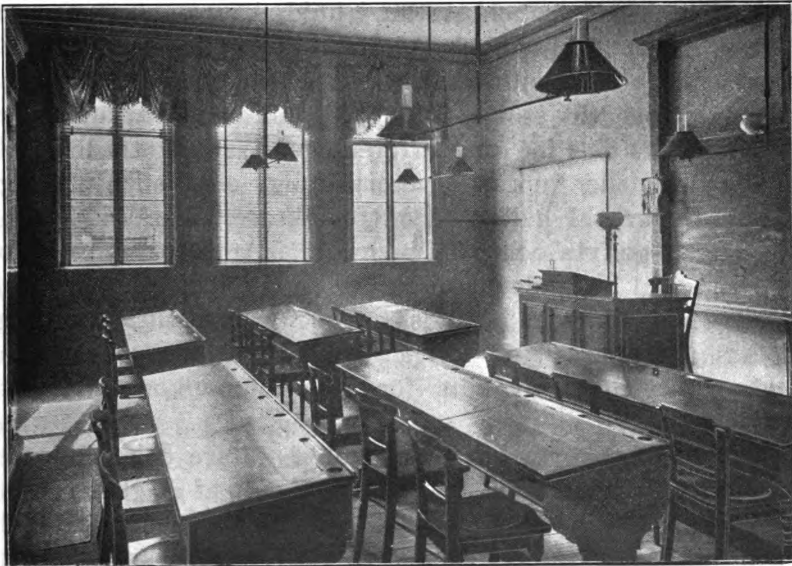
Tack vare detta intresse fick läroverket också sin egen byggnad. Denna uppfördes 1867 efter ritningar af Arkitekten J. A. Westerberg på en i hörnet af Gamla och Nya Alléen

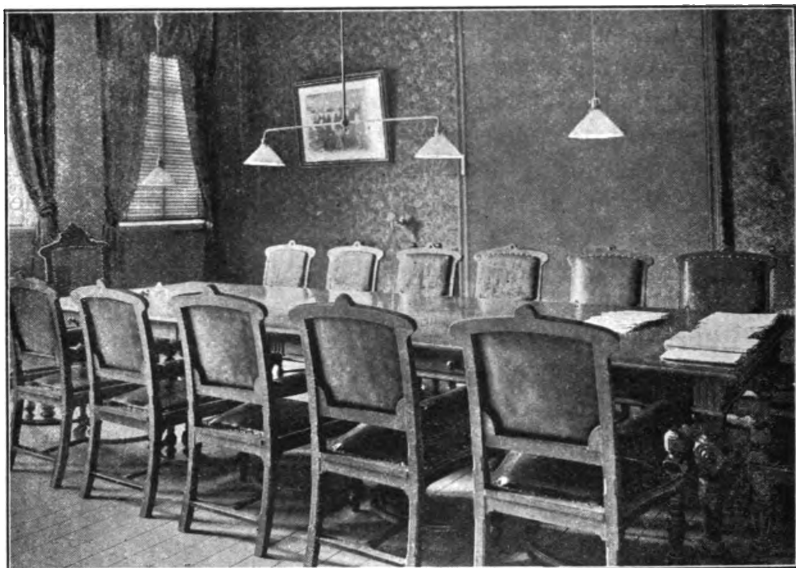
HÖGSKOLANS FÖRSTA LOKAL

belägen tomt, hvarå Herr James J. Dickson 1857 erhöll upplåtelse, hvilken sedermera öfverflyttades på Dr Schiller. År 1884 förvärfvade Göteborgs stad genom expropriation besittningsrätten till tomten och det därpå uppförda skolhuset. Detta uthyrdes ännu, sedan Dr Schiller 1883 lämnat Realgymnasiet, under en följd af år till sitt förra ändamål; men Realgymnasiet upphörde 1888, och lägenheten förhyrdes från den 1:a juli 1891 af Göteborgs Högskola mot en årlig hyra af 3,500 kronor.

Ehuru uppförd i trä och i stor hast samt utan tillämpning af moderna åsikter om bekvämlighet och hygien i skolor, erbjöd Realgymnasiets byggnad Högskolan ett hem, som, för att vara improviseradt, måste anses ganska tillfredsställande. De gamla skolsalarna i bottenvåningen inreddes till fem föreläsningssalar, ett seminarierum, ett samlingsrum för Styrelsen och Lärarerådet, ett rum för rektorsexpeditionen samt lägenheter för vaktmästaren, under det att det förutvarande, nästan genom byggnadens hela längd gående kapprummet och vaktmästarens kökslägenhet bibehöllos. Före-

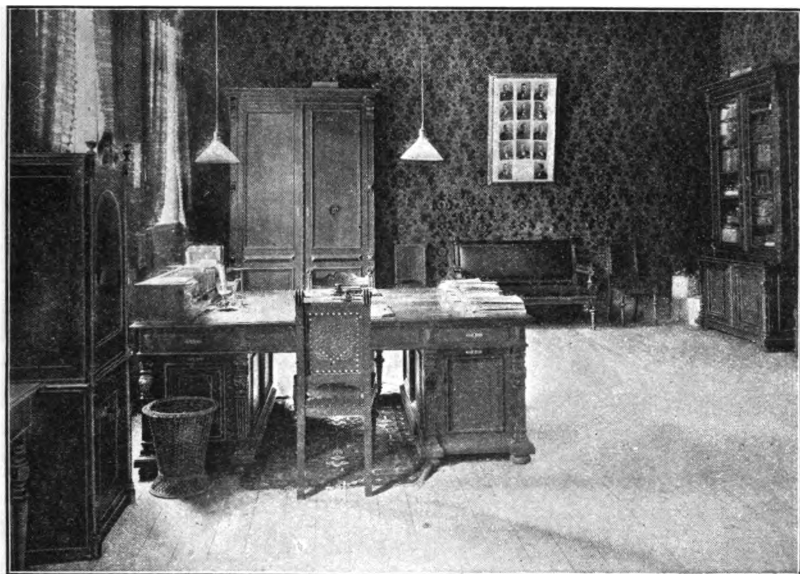
FÖRELÄSNINGSSAL

STYRELSENS OCH LÄRARERÅDETS RUM

läsningssalarne hålla i allmänhet 50 kv.-meter eller något därutöfver i golfyta och 4,2 m. i höjd, kapprummet 27,2 m. i längd, 7,15 m. i bredd och samma höjd som salarne. I andra våningen behölls samlingssalen dels såsom sådan dels såsom föreläsningssal vid större tillopp af åhörare; hvarjämte den ofta upplåtits dels för studentföreningens sammanträden, dels för föredrag eller möten i vetenskapligt eller allmännyttigt syfte. Denna sal håller, med tre läktare inberäknade, 293 kv.-meter i golfyta och 6,85 m. i höjd. Af de på ömse sidor om denna sal liggande rummen har en del (nordvästra sidan) liksom förut bildat en bostadslägenhet (uthyrd till en af Högskolans professorer), de öfriga (sydöstra sidan) upplåtits åt studenterna eller användts för Högskolans konsthistoriska samlingar.

I denna byggnad ha Högskolans lärare och studenter utfört sitt första arbete, det som är lifvadt af de gladaste förhoppningarna och det opröfvades särskilda behag. De skola därför alltid bevara ett kärt minne af detta Högskolans första hem, huru oansenliga salarne voro, huru föga värdigt det var

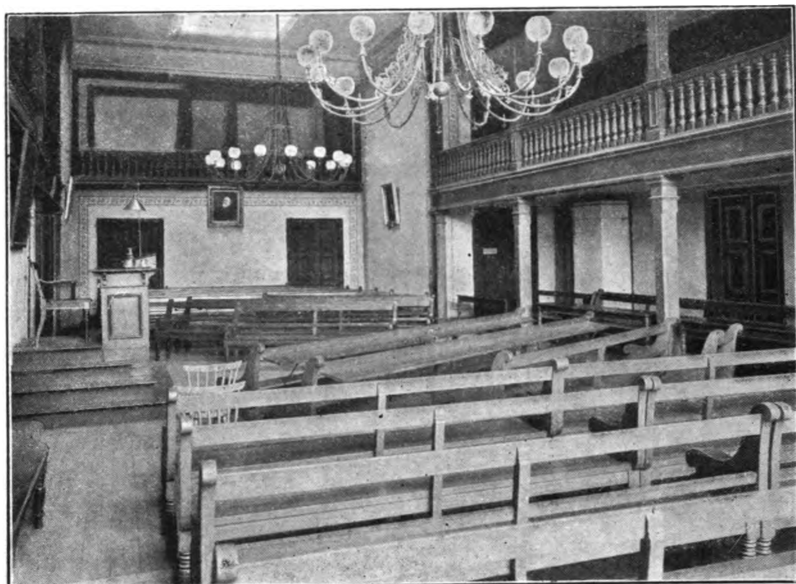

REKTORSEXPEDITIONEN.

till både sitt yttre och inre. Och detta minne blir desto angenämare, som Högskolan där upplefde lyckliga år, utmärkta af en glädjande utveckling och af en stigande sympati från en stor allmänhet, som Högskolan vågar hoppas äfven bevarar ett godt minne från hennes arbete i gamla Realgymnasium.

Emellertid är det lätt för ett kritiskt öga att upptäcka många brister i denna lokal. Utom de redan antydda bristerna i bekvämlighet, hygien och värdighet, hafva rummen för föreläsningar, seminarieöfningar och samlingar, i synnerhet de konsthistoriska och geografiska, hvilka starkast tillväxt, med tiden befunnits alltför fåtaliga; den enda stora föreläsningssalen har också föga lämpat sig för de flerfaldiga behof, för hvilka den måste tagas i anspråk; och slutligen ha, också i följd af den starka utvecklingen, sammanträdes- och expeditionsrummen visat sig otillräckliga.

Detta förhållande behjärtades af Högskolans vänner. En af dem, Herr AUGUST RÖHSS, hade ämnat i sitt testamente anvisa en betydande summa till en nybyggnad för Högskolan;

SAMLINGSSAL

STUDENTKÅRENS LÄSRUM

KAPPRUM

men då under tiden ett annat storartadt anbud yppade sig för samma ändamål, lät Herr Röhss sin välvilja för Högskolan taga sig uttryck i sin stora, förut omnämnda donation. Det andra anbudet kom från Konsul Oscar Ekman.

HÖGSKOLANS NYA BYGGNAD

Under höstterminen 1900 höllos å Högskolan offentliga föreläsningar i konsthistoria, hvilka voro till trängsel besökta. Vid en af dessa ansåg sig rektor böra uppmana åhörarne att iakttaga en viss försiktighet vid utgåendet, då det förmärkts någon bristfällighet i trappuppgången (hvilken bristfällighet strax efteråt afhjälptes). Detta berättades i tidningarna och kom inför Konsul EKMANS ögon. Därigenom fick han anledning att reflektera öfver huru illa lottad Högskolan var med afseende på lokal, något som han bättre förstod än någon annan, tack vare sitt tjuguåriga inspektorat i Schillerska skolan, och han kände sig manad af sitt varma intresse för Högskolan och sin tro på hennes framtid ej mindre än af sin välvilja för fädernestaden att komma till hjälp. Han lät därför i ett af Generaldirektör S. WIESELGREN den 1 november 1900 till Högskolans rektor skrifvet bref förfråga sig, om rektor kunde meddela någon kalkyl öfver kostnaden för en högskolebyggnad, som kunde motsvara behofven för en längre tid framåt. För att kunna besvara denna förfrågan vände sig rektor under hand till Arkitekten HANS HEDLUND med begäran att han ville vara honom behjälplig att upprätta den ifrågavarande kalkylen. Herr HEDLUND hade den stora vänligheten att af intresse för saken åtaga sig detta samarbete; och sedan han efter rektors anvisningar angående de för Högskolan behöfliga rummens ungefärliga antal och storlek gjort några utkast och beräkningar, förklarade han sig anse, att man kunde få en ändamålsenlig högskolebyggnad för 450,000 kronor, tomten oberäknad. Detta meddelades Konsul EKMAN och hade till följd att ordföranden i Högskolans Styrelse kort efteråt fick mottaga följande skrifvelse:

Till

Herr Ordföranden i Styrelsen för Göteborgs Högskola, Landshöfdingen m. m. Friherre Gustaf Lagerbring.

Då Herr Konsuln m. m. Oscar Ekman erfarit, att Styrelsen för Göteborgs Högskola icke utan bekymmer motser nödvändigheten af att inom kort söka anskaffa en för denna läroanstalt särskildt afsedd byggnad, derför dock ännu inga medel stå Styrelsen till buds, har han denna dag gifvit mig det högt skattade uppdraget att meddela Eder, det han, under förutsättning af att Stadsfullmäktige kostnadsfritt lemna en till läge, grund och andra betingelser för ändamålet lämplig tomt, som af Styrelsen föreslås, är villig till Styrelsens förfogande i mån af behof ställa ett belopp af fyrahundrafemtiotusen kronor för att såmedelst sätta Styrelsen i tillfälle att snarast möjligt kunna åt Högskolan uppföra en byggnad, som motsvarar hennes kraf och är hennes höga syfte värdig.

Gifvaren önskar att man i denna hans gåfva må läsa ej blott ett bevis på hans gamla tillgifvenhet för fädernestaden och den djupa förpligtelse, i hvilken han känner sig stå till det samhälle, derinom han så länge verkat, utan ock en antydan om de varma förhoppningar han hyser med hänsyn till Högskolans fortsatta lyckliga utveckling. Att denna under det nu inträdda nya seklet och allt framgent må få ostördt fortgå under Guds beskydd och till växande gagn för samhälle och fosterland är den önskan, med hvilken den vördnadsvärde mæcenaten ber mig förena hans hjertliga helsning till Eder, till Styrelsen, till Högskolans lärare och studerande ungdom — till alla dem, som nu representera den verksamhet, han så hjertligt önskar stödja och främja.

Med synnerlig högaktning

Sigfrid Wieselgren.

Stockholm den 9 jan. 1901.

Knappt hade alltså den stora frågan om en byggnad för Högskolan hunnit uppstå, förrän den vunnit den lyckligaste lösning. Ej minst tillfredsställande i denna lösning var, att den gällde ej blott för det tillfälliga behofvet, utan för lång framtid. Detta ingick redan, såsom här ofvan antydts, i den vidtsynte gifvarens första afsikter och låg också till grund för det preliminära, efter rektors anvisningar gjorda utkastet. Sålunda var Högskolan redan från början tillförsäkrad tillräckliga undervisningslokaler äfven för en raskt växande humanistisk fakultetssektion samt tillräckliga expeditions-, samlings- och solennitetslokaler. När däremot den humanistiska sektionen kommer att, enligt planen för Högskolans utveckling, få vid sin sida en matematisk-naturvetenskaplig sektion, kan den första byggnaden endast tjäna till centralställe, under det att de särskilda naturvetenskapliga diskiplinerna böra tillgodoses med särskilda, efter helt andra planer uppförda byggnader, som kunna förläggas på skilda ställen.

Den första åtgärden från Högskolans sida efter mottagandet af Konsul EKMANS ofvannämnda anbud var naturligtvis att hos Stadsfullmäktige söka upplåtelse af *byggnadstomt.* Styrelsen beslöt den 6 februari att såsom sådan föreslå plats i Vasaparken och uppdrog åt en kommitté, bestående af REKTOR samt Herrar TRANA och WÆRN, att, sedan Lärarerådet lämnats tillfälle att yttra sig, affatta och ordförandens godkännande underställa skrifvelse i ärendet till Stadsfullmäktige. Äfven Lärarerådet önskade få tomt upplåten i Vasaparken, och Styrelsens skrifvelse i detta syfte afläts den 1 mars 1901. Att tankarna föllo på Vasaparken, var helt naturligt. Där skulle den monumentala karaktär, som man hoppades att byggnaden skulle få, förhöjas af omgifningen; där skulle också läget, på samma gång det erbjöde riklig tillgång på ljus och frånvaro af damm och buller, blifva så centralt, som det passade sig för en anstalt, som samlade tusentals af stadens invånare från alla dess delar; vidare var det bekant, att, när få år förut Vasaparken anordnades såsom park, det var anordnarnas mening, att en monumental byggnad där borde förläggas; slutligen syntes det omöjligt att med stadens dåvarande reg-

lering finna någon annan för en högskolebyggnad tillräckligt stor och välbelägen tomt.

Stadsfullmäktige remitterade ärendet till Drätselkammaren, som uppdrog dels åt en särskild beredning, dels åt stadskamreraren och Gatu- och väg-förvaltningen att afgifva utlåtanden. Sedan dessa utlåtanden, som alla förordade upplåtelse af tomt i Vasaparken, inkommit, gjorde Drätselkammaren i skrifvelse af den 21 maj 1901 hemställan till Stadsfullmäktige härom. Den 6 maj behandlade Stadsfullmäktige ärendet och beslöto med 26 röster mot 24 att »återremittera ärendet till drätselkammaren, med uppdrag att, efter inhämtande af nytt förslag i ärendet från högskolans styrelse och efter gatu- och vägförvaltningens hörande, inkomma med utredning och hemställan rörande de andra tomter, som kunna ifrågakomma för ifrågavarande ändamål». De 24 rösterna afgåfvos för bifall i hufvudsak till Drätselkammarens hemställan.

Drätselkammaren återupptog ofördröjligen ärendet till ny behandling genom att anmoda stadskamreraren att meddela uppgift på andra för ändamålet lämpliga platser och genom att begära nytt yttrande och förslag af den förut för samma ändamål tillsatta beredningen, hvilken på Drätselkammarens förslag förstärktes af tvänne representanter för Högskolan (rektor och rektors ställföreträdare). Sedan denna beredning tagit kännedom om stadskamrerarens uppgift på andra tomter, som kunde ifrågakomma utom Vasaparken, förklarade den, på hufvudsakligen de grunder, som varit bestämmande för Högskolans Styrelse i dess första framställning, i skrifvelse till Drätselkammaren af den 12 oktober, att den icke kunde gifva förslag på annan för ifrågavarande ändamål lämplig tomtplats.

Sedan detta utlåtande öfverlämnats till Högskolans Styrelse, beslöt denna att å nyo föreslå (i skrifvelse af 21 november), att plats för Högskolans nybyggnad måtte upplåtas i Vasaparken. Därvid tänkte sig Styrelsen, att särskildt tvänne platser inom Vasaparken lämpade sig för det ifrågavarande ändamålet, nämligen parkens nordvästra hörn midt emot den så kallade Vasaplatsen, eller plats å parkens mot Vasa-

gatan vinkelräta midtaxel på ungefär trettio meters afstånd från Vasagatan. Denna skrifvelse var åtföljd af ett uttalande af Professor I. G. CLASON, som dels förordade de båda af Styrelsen nämnda platserna, med företräde för den förra, dels i allmänhet uttalade, att en byggnad af så måttliga dimensioner, som här ifrågasattes, borde betraktas såsom ett moment i parkens prydande.

Gatu- och vägförvaltningen, som därefter yttrade sig, fann (skrifvelse af 6 december), i anslutning till hvad ofvan nämnda myndigheter anfört, att plats för högskolebyggnaden borde upplåtas i Vasaparken, hälst midt för Vasaplatsen; därjämte hemställde Förvaltningen, att Stadsfullmäktige måtte uppdraga åt Högskolans Styrelse att gemensamt med Förvaltningen, som har vård om Vasaparken, definitivt bestämma om byggnadens närmare läge i enlighet med af Stadsfullmäktige fattadt beslut.

Sålunda förberedt, behandlades ärendet af Drätselkammaren den 24 december. Dess beslut blef att hemställa, att Stadsfullmäktige måtte besluta: »att medgifva styrelsen för Göteborgs högskola att i Vasaparken, ungefär midt emellan Götabergs- och Aschebergsgatorna å den plats af parken, som är belägen på minst 25 och högst 40 meters afstånd från Vasagatans södra gränslinie, uppföra en för nämnda högskolas behof afsedd byggnad.... » Endast en ledamot anmälde skiljaktig mening, så till vida som han ville förorda upplåtande af Vasaparkens nordvästra hörn.

Den 9 januari 1902 företogo Stadsfullmäktige ärendet till behandling och beslöto först med 30 röster mot 25 att nu företaga det till hufvudsakligt afgörande (de 25 rösterna afgåfvos för remiss till en ny beredning) samt därefter med 32 röster mot 23 att bifalla Drätselkammarens ofvan anförda hemställan (de 23 rösterna afgåfvos för upplåtande af nordvästra hörnet). Därjämte beslöto Stadsfullmäktige, likaledes i öfverensstämmelse med af Drätselkammaren gjord hemställan, »2:o att grundlega för berörda tomtplats icke skulle utgå; 3:o att staden skulle bekosta anordnandet af parken omkring tomtplatsen och anläggandet af behöfliga vägar till densamma; 4:o att åt stadsfullmäktige förbehölles rätt

att, innan byggnadsarbetet komme till utförande, godkänna blifvande ritningar till byggnaden; samt 5:o att berättiga styrelsen för högskolan att, gemensamt med gatu- och vägförvaltningen, definitivt bestämma byggnadens närmare läge i enlighet med stadsfullmäktiges under 1:o antecknade beslut».

Detta beslut vann emellertid icke laga kraft förrän den 25 juli 1902, då Kungl. Civildepartementet meddelade Stadsfullmäktige, att de öfver beslutet anförda besvär, hvilka fullföljts till Kungl. Maj:t, af Kungl. Maj:t lämnats utan afseende.

Det definitiva bestämmandet af byggnadens läge företogs af Högskolans Styrelse och Gatu- och vägförvaltningen gemensamt å sammanträden den 22 maj, 18 november och 12 december 1903. Med hänsyn särskildt till berggrunden befanns det lämpligt förlägga byggnaden på 40 meters afstånd från Vasagatans södra gränslinie.

Emellertid hade Styrelsen och Lärarerådet, utan att afvakta utgången af klagomålen, i god tid vidtagit förberedande åtgärder för anskaffande af *ritningar*. Lärarerådet hade redan den 26 januari upprättat en förteckning på de i den nya byggnaden erforderliga lägenheterna. Denna förteckning blef i hufvudsak öfverensstämmande med den promemoria, som rektor i föregående november månad meddelat Arkitekten HEDLUND, och lades sedan med några smärre tillägg till grund för programmet för täflan i ritningar. För att uppgöra sådant program tillsattes den 25 januari 1902 en kommitté, hvars medlemmar blefvo REKTOR, REKTORS STÄLLFÖRETRÄDARE, Professor SYLWAN och Bibliotekarien WÅHLIN, med rättighet för dessa att med sig adjungera Stadsarkitekten C. FAHLSTRÖM. Den 12 februari inlämnade kommittén till Lärarerådet sitt förslag. Det upptog som förutsättningar byggnadens förläggande i Vasaparkens norra del och förteckning på erforderliga lägenheter samt utsatte tiden för täflingsritningarnas inlämnande till 31 maj och tre pris, å respektive 3,000, 2,000 och 1,000 kronor.

Detta förslag behandlades den 19 februari af Lärarerådet, som ofördröjligen öfverlämnade det till Styrelsen jämte smärre ändringar och tillägg, hufvudsakligen beträffande tiden

för ritningarnas inlämnande och sättet för prisnämndens utseende. Styrelsen antog den 21 februari i hufvudsak kommitténs förslag och i anslutning till Lärarerådets ändringar och tillägg bestämde den, dels att den 31 juli skulle sättas såsom sista dag för inlämnande af täflingsritningar, dels att en prisnämnd af fem medlemmar skulle utses. Såsom medlemmar af denna nämnd utsåg Styrelsen Professor I. G. CLASON, Stadsarkitekten C. FAHLSTRÖM och Herr I. WÆRN; åt Lärarerådet uppdrogs att utse en medlem, och skulle Herrar WIJKANDER, WÆRN och VISING utse såsom femte medlem en svensk arkitekt.

Af Lärarerådet utsågs därpå, den 25 februari, REKTOR såsom medlem af denna nämnd, och af de trenne kommitterade samma dag Intendenten H. F. HOLMGREN, Stockholm.

Inbjudning till pristäflan utfärdades de första dagarna af mars genom allmänna tidningarna.

När tiden för ritningsförslagens inlämnande den 31 juli utgick, hade 23 förslag inlämnats.

Prisnämnden ingaf den 12 augusti till Styrelsen sitt utlåtande, hvari föreslogs, att de tre prisen skulle utdelas för förslag, som sedermera vid namnsedlarnas öppnande befunnos hafva till författare Arkitekterna E. HAHR och E. TORULF (1:a pris), A. ANDERBERG (2:a pris), E. HAGBERG (3:e pris). Nämnden förklarade vidare, att enligt dess förmenande de med första och andra priset belönade förslagen kunde utan väsentlig omarbetning läggas till grund för utförandet.

Styrelsen beslöt den 15 augusti att utdela prisen enligt nämndens förslag och att anmoda Arkitekten L. ENDERS att verkställa detaljerad beräkning af kostnaderna för de med 1:a och 2:a priset belönade ritningsförslagen samt att remittera ritningarna och nämndens utlåtande till Lärarerådet för afgifvande af det yttrande, hvartill det ansåg sig föranlåtet.

Då Herr ENDERS' kostnadsberäkningar inkommo (21 augusti), slutade de för det med 1:a priset belönade förslaget på Kr. 450,000, för det med 2:a priset belönade på Kr. 490,000.

Lärarerådet uppdrog den 2 september åt REKTOR och Professor SYLWAN att inkomma med ytterligare behöfliga utredningar angående täflingsförslagen. I sin skrifvelse af 12 sep-

tember förordade dessa, att det med 1:a priset belönade förslaget skulle läggas till grund för byggnaden med iakttagande af vissa ändringar, som hufvudsakligen gingo ut på beredandet af större bekvämlighet och ökadt utrymme i föreläsningssalarna.

Innan Lärarerådet fattade beslut med anledning af denna skrifvelse, ville det emellertid söka utröna, huruvida icke en annan af de inlämnade täflingsritningarna, signerad »Strix», skulle kunna användas. Denna inköptes därför af Styrelsen och befanns hafva till författare Arkitekterna E. TORULF och E. HAHR. Det framgick dock af anställda beräkningar, att förslaget »Strix» knappast skulle kunna omarbetas så, att det kunde utföras för den disponibla summan; hvarför Lärarerådet den 27 september beslöt föreslå Styrelsen att lägga det med 1:a priset belönade förslaget till grund för byggnaden och hemställa till arkitekterna, huruvida i fasaden motiv från förslaget »Strix» skulle kunna inarbetas. Därefter godkändes det förslag till rummens anordning, som REKTOR och Professor SYLWAN ingifvit den 12 september med ett par ändringar, hvilkas detaljer skulle uppgöras af nämnda herrar och Professor WADSTEIN.

Lärarerådets förslag antogs den 4 oktober af Styrelsen, som därjämte anmodade Lärarerådet att, sedan den begärda omarbetningen inkommit, afgifva utlåtande därom.

Vid Lärarerådets sammanträde den 21 mars 1903 förelåg icke mindre än tvänne ritningsförslag från Herrar HAHR och TORULF, det ena utgörande den begärda omarbetningen, det andra ett nytt förslag. Då emellertid kostnadsberäkningar, som på REKTORS anmodan utförts af byggmästarefirman J. DÄHN, utvisade, att båda förslagen skulle vid utförandet betydligt öfverstiga de medel, som Högskolan hade till sitt förfogande, beslöt Lärarerådet att hemställa till arkitekterna, huruvida de inom högst en månad och delvis i samarbete med representanter för Högskolan kunde omarbeta det med 1:a priset belönade förslaget eller den nu föreliggande bearbetningen däraf på ett sätt, som på samma gång motsvarade det af Lärarerådet den 15 och 27 september 1902 uppgjorda programmet och de disponibla pänningmedlen. Sedan Herrar HAHR och

TORULF förklarat sig villiga härtill, utsågos 4 april att med dem samarbeta REKTOR samt Professorerna SYLWAN och WADSTEIN. Den 25 april förelåg det omarbetade ritningsförslaget, som då af Lärarerådet antogs, och den 27 s. m. af Styrelsen, som beslöt att i hufvudsaklig öfverensstämmelse därmed låta i Vasaparken uppföra Högskolans nya byggnad. Stadsfullmäktiges godkännande af ritningarna erhölls den 7 maj.

Nu utsåg Styrelsen (22 maj) en byggnadskommitté, bestående af REKTOR, Herrar I. WÆRN, G. EKMAN, Stadsarkitekten C. FAHLSTRÖM och Bibliotekarien L. WÅHLIN med Professorerna STAVENOW och SYLWAN som suppleanter och med rättighet att med sig adjungera sakkunniga för upplysningars vinnande.

Af denna adjunktionsrättighet har kommittén sedermera begagnat sig i så måtto, att den tillkallat till nästan alla sammanträden Arkitekten E. TORULF och till enstaka sammanträden Arkitekterna E. HAHR och R. ANDERSSON, Professor A. WIJKANDER, Major PH. ÅQVIST, Ingeniör F. BLIDBERG och Lektor F. LAMM.

Kommittén sammanträdde första gången den 27 maj 1903 och utsåg därvid till ordförande REKTOR, till v. ordförande Herr WÆRN och till sekreterare Bibliotekarien WÅHLIN. I sina närmast därpå följande sammanträden uppdrog kommittén åt Herrar HAHR och TORULF att utarbeta arbets- och detaljritningar samt förslag till arbetsdevis och entreprenadkontrakt och att åtaga sig tillsyn öfver byggnadsarbetet.

Den 5 januari 1904 förelågo för kommittén dessa ritningar och förslag; hvarefter kommittén sökte och erhöll Byggnadsnämndens i Göteborg stadfästelse af ritningarna (27 januari).

Emellertid hade REKTOR anmodat byggmästarefirman F. O. PETERSON & SÖNER att verkställa kostnadsberäkning å de nu utförda ritningarna, och denna slutade på en summa af Kr. 750,000. Detta försatte kommittén i stor förlägenhet, och den beslöt att genom sin ordförande rådföra sig om situationen med Professor I. G. CLASON. Vid kommitténs sammanträde den 21 mars föredrogs också en skrifvelse från Professor CLASON, hvilken föreslog vissa ändringar i syfte att nedbringa kostna-

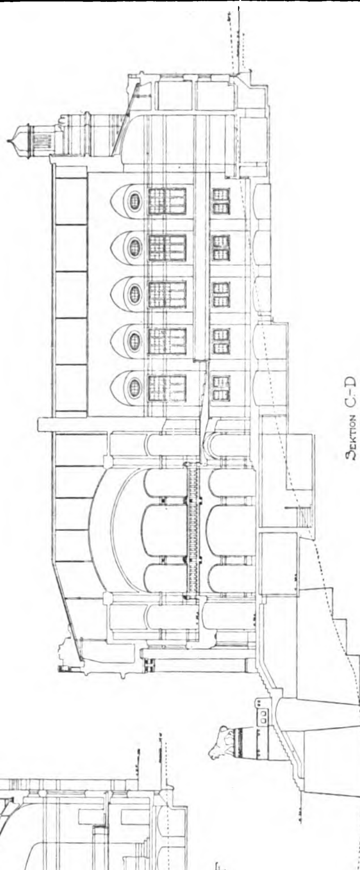
derna, och kommittén beslöt att uppdraga åt Herrar HAHR och TORULF att uppgöra nya ritningar med iakttagande af Professor CLASONS anvisningar. I öfverensstämmelse härmed framlade Arkitekten TORULF den 11 maj tvänne alternativa skisser, förenklingar af den redan antagna ritningen, men förklarade, att han ansåge kostnaden för båda komma att öfverstiga det belopp, som Högskolan för ändamålet disponerade. Kommittén beslöt emellertid att uppdraga åt Arkitekten TORULF att uppgöra detaljritningar i hufvudsaklig anslutning till den af de båda skisserna, som stod den förut antagna ritningen närmast, ehuru denna skiss var den dyrare, samt att under hand hemställa till Konsul OSCAR EKMAN, huruvida han ville ställa de för utförande af denna skiss ytterligare erforderliga 100,000 kronorna till kommitténs disposition. I kommitténs sammanträde den 17 juni 1904 kunde ordföranden meddela, att Konsul EKMAN med nöje samtyckt härtill, och sålunda beslöt kommittén, att denna skiss skulle läggas till grund för de definitiva ritningarna. Den godkändes också af Styrelsen den 23 augusti och stadfästes af Byggnadsnämnden den 21 september 1904.

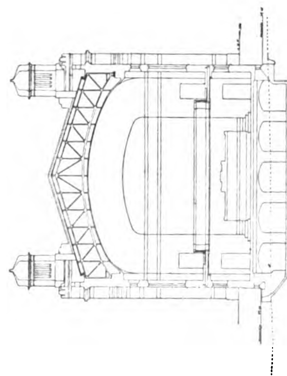
Nu först kunde det egentligen arbetet med byggnadens uppförande börja.

Att ytterligare smärre ändringar under arbetets gång företagits i de första ritningarna och arbetsdeviserna, ligger i sakens natur. Särskildt är att framhålla, att Konsul EKMAN, som med det lifligaste intresse följde byggnadsarbetet i alla dess detaljer, upprepade gånger föreslagit att i ädlare material utföra vissa delar af arbetet och ställt därför ytterligare behöfliga pänningmedel till förfogande. Detta gäller särskildt dekoreringen af samlingssalen, vestibulen och korridorerna, samt användningen af ek i träarbetet.

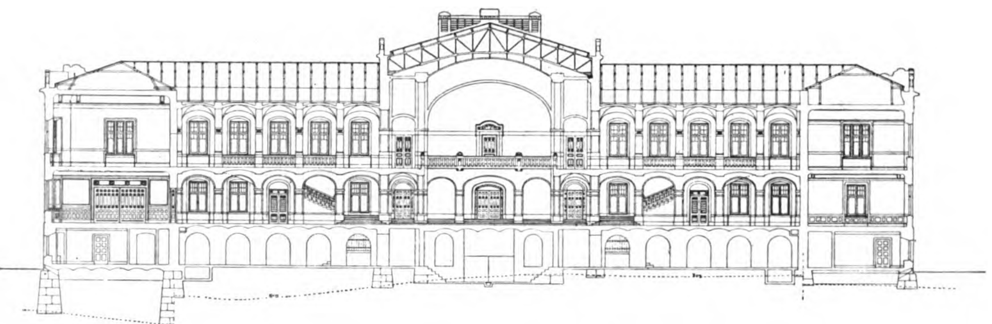
I detta sammanhang må också nämnas, att enligt Konsul EKMANS förordnande hans sterbhus ställt till Styrelsens förfogande en summa af 50,000 kronor till oförutsedda utgifter för byggnaden. Denna summa har till stor del disponerats för inredningen.

Så snart nödiga ritningar och arbetsdeviser blifvit fär-

Sektion C-D

Ritning Nybyggnad Göteborgs Högskola
Sektion E-F

SEKTION C—D

Ritning till Nybyggnad för Göteborgs Högskola
Langdsektion G-H

SEKTION G—H

diga, inbjöd byggnadskommittén till täflan om *utförandet af byggnaden* eller vissa delar däraf.

Den 14 oktober 1904 beslöt kommittén att utlysa allmän entreprenad å byggnadens utförande, så att anbud kunde ingifvas alternativt å såväl grundläggning och själfva byggnadens uppförande som å ensamt utförande af byggnaden med undantag af grunden, och så att vissa delar af arbetet, (stenarbeten, marmor, fasadtegel och bänkar) kunde från entreprenaden uteslutas. Vid sista tiden för anbudens inlämnande (28 november 1904) hade fem anbud ingifvits för byggnaden i sin helhet, ett för byggnaden utan grund och ett för grunden ensamt. Med hänsyn till de angifna priserna beslöt kommittén (den 2 december) att antaga det anbud, som ingifvits å byggnaden ensamt af byggmästarefirman N. ANDERSSON & Co. Göteborg (företrädd af Arkitekten R. ANDERSSON), och det anbud, som ingifvits å grunden ensamt af A.-B. SKÅNSKA CEMENTGJUTERIET (företrädt af Disponenten M. GRANBERG, Göteborg). Detta kommitténs beslut erhöll den 12 december Styrelsens godkännande.

Den 16 december 1904 togs *det första spadtaget för byggnadens grundläggande*, den 17 maj 1905 började *arbetet på själfva byggnaden*, och den 23 januari 1906 var takresningen färdig. Enligt kontraktet med byggnadsentreprenören skulle byggnaden aflämnas färdig den 1 juli 1907. Att detta ej kunnat ske, har berott hufvudsakligen på lockout och strejk inom åtskilliga i byggnadsarbetet intresserade industrier.

I den mån behöfliga ritningar och arbetsdeviser uppgjorts och arbetets gång så kräft, har kommittén träffat aftal om nedanstående arbeten och leveranser, som utförts af följande personer eller firmor:

all för byggnaden erforderlig granit af A.-B. H. L. LIEPE & SON, Göteborg, och KARL O. MATTSON, Hunnebostrand, efter konkurrens med sju andra firmor;

fasadtegel från Höganäs-Billesholms A.-B. af LARSSON, SEATON & Co., Göteborg;

marmor, för vestibulpelarnes kapitäler af ANDERSSON, ALMSTRÖM & Co., Göteborg;

värmeledning för lågtrycksånga i förbindelse med ven-

tilation medels varmluft enligt program af Ingeniör W. Dahlgren, af A.-B. Eminent, Göteborg, i konkurrens med två andra firmor;

elektriska ledningar inom byggnaden af Allmänna Svenska Elektriska A.-B. enligt program af Lektor F. Lamm och i konkurrens med fyra andra firmor;

vatten- och afloppsledningar af A. J. G. Bissmark & Co., Göteborg;

marmorbeklädnadsarbeten af Nya Marmorbruksaktiebolaget, Norrköping; hvilket emellertid på grund af strejk icke kunnat fullständigt fullgöra sitt åtagande, hvarför kommittén med tillhjälp af H. L. Liepe & Son fått själf öfvertaga detta arbetes afslutande;

modellering af tvänne bronslejon vid hufvudingången af Skulptören J. A. Wetterlund, Stockholm;

gjutning af samma lejon af Otto Meyers Konst-, metall- och zinkgjuteri, Stockholm;

elektrisk armatur af A.-B. Nordiska Kompaniet, Stockholm;

dekoration af samlingssalen, vestibulen och vissa partier af korridorer och föreläsningssalar af Artisten F. Månsson, Stockholm;

dekoration af absiden i samlingssalen af Artisten N. Asplund, Göteborg;

stuckbeklädnad af vestibulpelarnas kapitäler af Skulptören J. Lindström, Stockholm;

ekparkettgolf i samlingssalen af A.-B. Åtvidabergs Snickerifabrik;

klaffstolar af ek i samlingssalen af A.-B. Nordiska Kompaniet, Stockholm;

åskledare af Edwin Andrén & Co., Göteborg, efter program af Lektor F. Lamm och i konkurrens med tvänne andra firmor;

bänkar i föreläsningssalen för 200 personer af Bodafors Stol- och Möbelfabriks A.-B.

Dessutom har en kommitté, som utsetts af Högskolans Styrelse och Lärareråd gemensamt för anordnande af byggnadens möblering, och som består af rektor, Herrar I. Wærn

och G. Ekman samt Professorerna Lidén och Sylwan, inköpt möbler, gardiner och mattor för Styrelsens, Lärarerådets och rektors rum af A.-B. Nordiska Kompaniet, Stockholm, och en del andra möbler af C. Elfvin & Co., Göteborg. För öfrigt hafva Högskolans äldre möbler till största delen inflyttats i den nya byggnaden.

Af de leveranser, som uppgjorts af byggnadsentreprenören, äro särskildt att framhålla snickerivaror i ek och furu, levererade af A.-B. Jönköpings Mekaniska Snickerifabrik, beton, hvalf och golf af A.-B. Beton, linoleummattor af Ferd. Lundquist & Co., Göteborg, hvalf af håltegel (system Bremer) af Emil Collin & Co., Göteborg; takstolar af järn öfver samlingssalen och vestibulen af Qvillebäckens Mekaniska Verkstad.

Kontrollen af leveranserna och af byggnadsarbetet i sin helhet har varit anförtrodd åt Arkitekterna E. Hahr och E. Torulf med Ingeniör A. Törnblom såsom dagkontrollant (sedan 20 februari 1905).

Den byggnad, som Högskolan sålunda fått åt sig uppförd, består af en bottenvåning med tvänne våningar därofvanpå. Den håller i längd 66,3 m., i bredd 15,4 m. å flyglarna, med en utbyggnad om 29,9 m., i höjd öfver marken 18 m. å midtpartiet och 15,3 m. å flyglarna, och har en bebyggd yta af 1605 kv.-meter.

Bottenvåningen är uppförd i grå bohuslänsk granit med användande af granit i rustikkedjor, pelare, fönster- och dörromfattningar, listverk, barrierer och krön, och inrymmer värmeledning, tvänne bostadslägenheter för vaktmästare samt källare och förvaringsrum.

De två öfre våningarna äro uppförda i tegel med rödbrunt fasadtegel från Höganäs-Billesholm, granitinfattningar i midtpartiet, å hörnen och kring portalfönstren. Vid hufvudingången, ofvan den breda af tvänne bronslejon flankerade granittrappan, stå fyra granitpelare, monoliter, om 7 m:s höjd och 1 m:s bredd. Genom båda våningarna går en vestibul med hvälfdt, måladt tak, och från denna sträcka sig i byggnadens hela längd breda korridorer. Grön marmor från Kol-

mården är rikligt anbragt som beklädnad af väggar, pelare och balustrader och utgör jämte hvit marmor golfbeläggningen i vestibulen och korridorerna; af hvit marmor äro de två stora trapporna, som föra till andra våningen.

I första våningen äro förlagda rum för Styrelsen (ungefär 60 m^2), Lärarerådet (40 m^2), rektor (40 m^2), expeditionen (50 m^2), ett studentrum (47 m^2), två seminarierum (47 m^2 och 41 m^2), rum för konsthistoriska samlingar, tillika föreläsningssal (94 m^2), ett vaktmästarerum (29 m^2) samt två kapprum och två toiletter, allt med en höjd af 4 m.

De tre förstnämnda rummen hafva ekparkettgolf, höga ekpanelningar och möblemang i mahogny. De öfriga äro enklare inredda med betongolf, betäckta med linoleummattor, och ha möbler dels i ek, dels i furu.

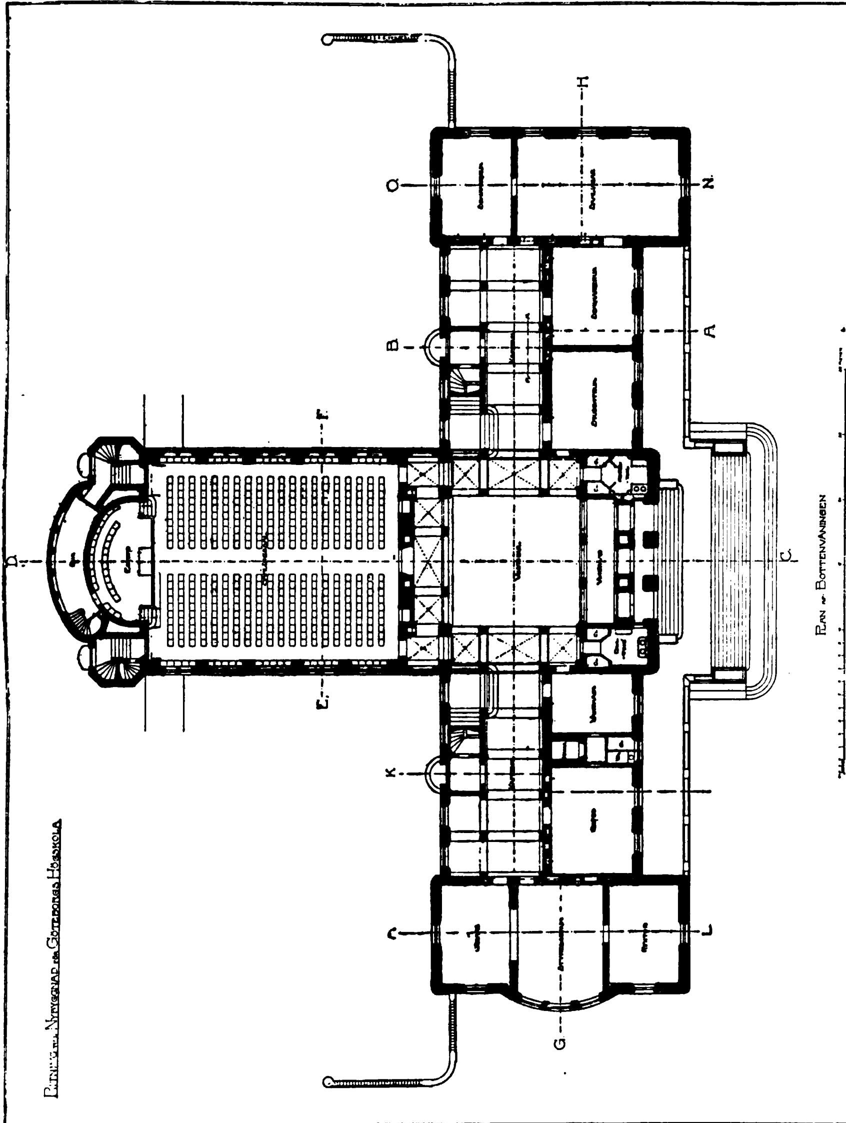
I andra våningen inrymmas en föreläsningssal för 200 personer (145 m^2 med 5.5 m. höjd), fem föreläsningssalar (94 m^2, 51 m^2, 47 m^2, 47 m^2, 41 m^2, med 4,6 m. höjd) samt ett materialrum (22 m^2). Föreläsningssalarna hafva betongolf med linoleummattor och såsom inredning enkla bänkar eller stolar med pulpeter, till största delen öfverflyttade från Högskolans första lokal.

Utbyggnaden upptages af en föreläsnings- och samlingssal (292 m^2 med 12,7 m. höjd) med tre läktare och en hemicyklisk estrad (9,2 m. hvalföppning med största djup af 5 m.). Den har 450 sittplatser på golfvet, (klaffstolar samt bänkar af ek) och 186 på läktarna. Golfvet är ekparkett, väggar och balustrader dels ekpanelade, dels dekorerade med målningar af Artisterna Månsson och Asplund, af hvilka den förre också dekorerat taket.

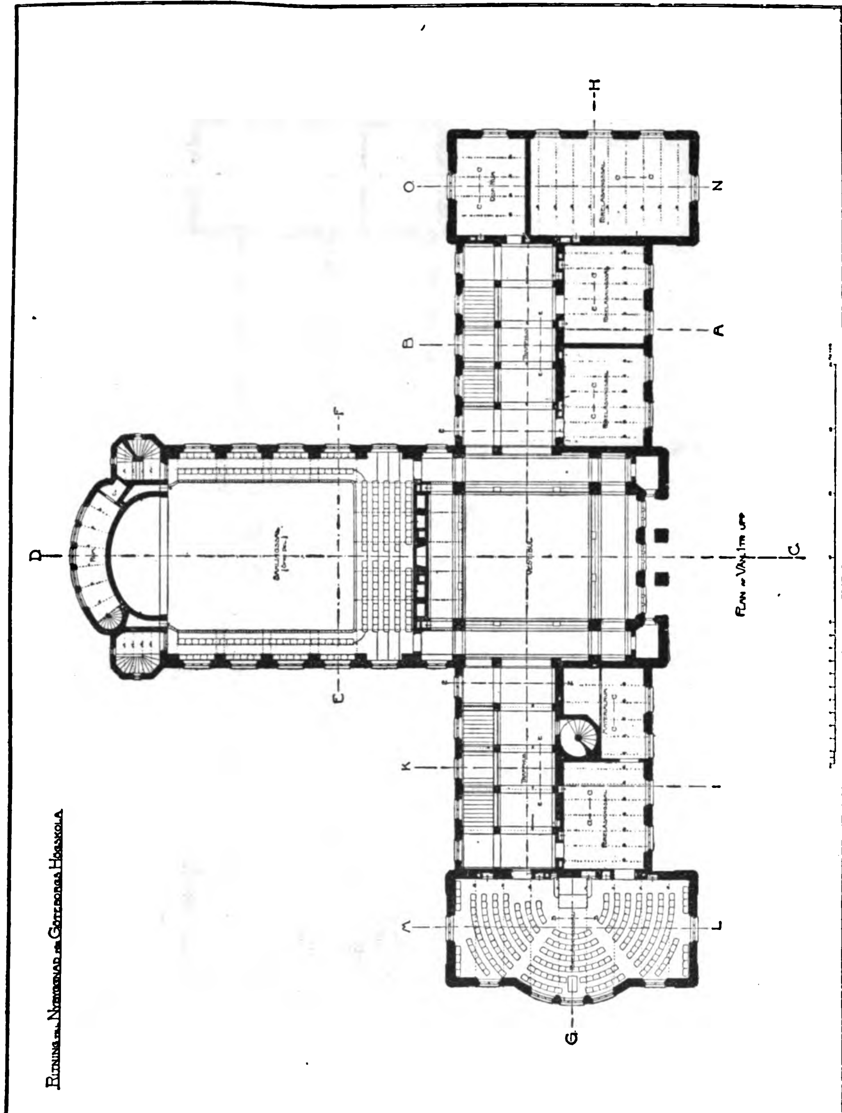
På vinden äro tre rum provisoriskt inredda för Högskolans geografiska institution.

Samtliga lokaler äro uppvärmda med lågtrycksånga, ventilerade med varmluft och upplysta med elektricitet.

KÄLLARRUM OCH GRUNDPLAN

PLAN AF BOTTENVÅNINGEN

PLAN AF 2:DRA VÅNINGEN

Detta är tillkomsten af den byggnad, som ofvan ingången bär den i granit huggna inskriften Göteborgs Högskola.

För dem, som skola arbeta därinom, ter den sig icke blott såsom ett stort och skönt byggnadsmonument, bekostadt med rikliga medel och uppfördt af konsterfarna händer, utan äfven som ett nytt hem, som med storsinnad håg och af kärleksfullt hjärta beredts åt deras vetenskapliga arbete. Det är med varm tacksamhet härför, med glada förhoppningar om Högskolans framtid och med allvarliga föresatser att söka motsvara den ädle gifvarens förtroende, som de taga detta hem i besittning.

BIHANG

STATISTISKA UPPGIFTER RÖRANDE GÖTEBORGS HÖGSKOLA

Kanslerer, under hvilkas öfverinseende Högskolan stått

PEHR JAKOB VON EHRENHEIM, J. D., f. d. Statsråd, $^{1}/_{2}$ 94—$^{18}/_{8}$ 98.

GUSTAF FREDRIK GILLJAM, F. Dr., förutv. Statsråd, $^{21}/_{10}$ 98—$^{23}/_{11}$ 04.

ERIK GUSTAF BOSTRÖM, F. Dr., förutv. Statsminister, $^{26}/_{4}$ 05—$^{21}/_{2}$ 07.

GREFVE AXEL FREDRIK CLAESSON WACHTMEISTER, förutv. minister för utrikes ärendena $^{12}/_{4}$ 07—

Under de tider, Kanslersämbetet stått obesatt, har Kungl. Maj:t förordnat Ärkebiskopen, Prokansleren för Upsala Universitet, att bestrida kanslersåliggandena, i hvad de rört Högskolan.

Ordförande i Högskolans Examenskommission

GUSTAF HÅKAN JORDAN LJUNGGREN, F. Dr., f. d. Professor vid Lunds Universitet $^{10}/_{2}$ 94—$^{22}/_{12}$ 99.

ESAIAS HENRIK WILHELM TEGNÉR, F. Dr., Professor vid Lunds Universitet $^{1}/_{2}$ 00—

Af Kungl. Maj:t förordnade ordförande i Högskolans Styrelse

GREFVE GUSTAF FREDRIK SNOILSKY, Landshöfding, $^{4}/_{7}$ 89—$^{25}/_{9}$ 97.

FRIHERRE GUSTAF ROBERT OTTO LAGERBRING, Landshöfding, $^{19}/_{11}$ 97—

Öfriga ledamöter af Styrelsen

	Vald af
GREFVE GUSTAF FREDRIK SNOILSKY, Landshöfding, 88—$^{4}/_{7}$ 89. Styrelsens valde ordförande 88—$^{4}/_{7}$ 89.	Stadsfullmäktige
OLOF WIJK, Grosshandlare, 88—$^{17}/_{9}$ 01. Styrelsens v. ordförande $^{17}/_{9}$ 89—$^{17}/_{9}$ 01.	»
PHILIP LEMAN, F. Dr., Advokat, 88—$^{11}/_{5}$ 05. Styrelsens kassaförvaltare $^{24}/_{1}$ 90—$^{10}/_{1}$ 94.	»
ERIK AUGUST WIJKANDER, F. Dr., Professor 88— . Högskolans inspektor 88—93. Styrelsens v. ordförande $^{7}/_{10}$ 01—	»
GUSTAF SVANBERG, F. Dr., Borgmästare 88—$^{8}/_{2}$ 04.	K. Vet.- o. Vitt.-Samhället
SVEN ADOLF HEDLUND, F. Kand., Redaktör 88—93.	Musei Styrelse
ANDERS OLOF HEURLIN, F. Dr., Rektor 88—00.	Högre allm. lärov:skollegier
ROBERT FRIES, M. Dr., Läkare $^{5}/_{9}$ 89—$^{4}/_{1}$ 99.	
AXEL KOCK, F. Dr., Professor, Högskolans rektor $^{3}/_{1}$—$^{13}/_{7}$ 91.	
AUGUST HJALMAR EDGREN, F. Dr., Professor, Högskolans rektor $^{13}/_{7}$ 91—$^{1}/_{9}$ 93.	
JOHANNES PAULSON, F. Dr., Professor, Högskolans rektor $^{1}/_{9}$ 93—$^{26}/_{4}$ 99.	
IVAR WÆRN, Grosshandlare 94— . Styrelsens kassaförvaltare $^{10}/_{1}$ 94—	Musei Styrelse
PER JOHAN VISING, F. Dr., Professor, Högskolans rektor $^{26}/_{4}$ 99—	
ERIK ANDREAS TRANA, F. Dr., Rådman, $^{4}/_{1}$ 99—	Stadsfullmäktige
GUSTAF RUDOLF RÖDING, F. Dr., Rektor, 1901—	Högre allm. lärov:s kollegier

GUSTAF FREDRIK EKMAN, Ingeniör, $^{3}/_{10}$ 01—	Vald af Stadsfullmäktige
FREDRIK BELFRAGE, M. Dr., Läkare, $^{8}/_{2}$ 04—	K. Vet.- o. Vitt.-Samhället
ERIK WIJK, Grosshandlare, $^{25}/_{5}$ 05—	Stadsfullmäktige

Rektorer

AXEL KOCK $^{3}/_{1}$—$^{13}/_{7}$ 91.
AUGUST HJALMAR EDGREN $^{13}/_{7}$ 91—$^{1}/_{9}$ 93.
JOHANNES PAULSON $^{1}/_{9}$93—$^{26}/_{4}$ 99.
PER JOHAN VISING $^{26}/_{4}$ 99—

Professorer

OLOF AUGUST DANIELSSON i klassiska språk $^{28}/_{11}$ 90—$^{6}/_{6}$ 91

AXEL KOCK i nordiska språk $^{28}/_{11}$ 90—$^{31}/_{8}$ 93; rektors ställföreträdare $^{3}/_{9}$ 91—$^{2}/_{9}$ 93.

AUGUST HJALMAR EDGREN i nyeuropeisk linguistik (med undervisningsskyldighet i germanska språk, samt äfven sanskrit) $^{28}/_{11}$ 90—$^{31}/_{8}$ 93.

PER JOHAN VISING i nyeuropeisk linguistik (med undervisningsskyldighet i romanska språk) $^{28}/_{11}$ 90— Rektors ställföreträdare $^{29}/_{8}$ 98—$^{26}/_{4}$ 99.

KARL JOHAN WARBURG i estetik samt litteratur- och konsthistoria $^{28}/_{11}$90—$^{15}/_{12}$00; rektors ställföreträdare $^{2}/_{9}$ 93—$^{29}/_{8}$ 98.

CARL FREDRIK ERNST CARLSON i historia och statskunskap $^{12}/_{12}$ 90—$^{31}/_{12}$ 93.

JOHANNES PAULSON i klassiska språk $^{19}/_{6}$ 91—$^{18}/_{11}$ 04; i klassiska språk (med undervisningsskyldighet i grekiska) $^{18}/_{11}$ 04—

JOHAN VITALIS ABRAHAM NORSTRÖM i filosofi $^{17}/_{6}$ 93—

JOHAN GUSTAF CHRISTOFFER CEDERSCHIÖLD i nordiska språk $^{2}/_{9}$ 93—

FERDINAND AUGUST WENNEMAR HOLTHAUSEN i nyeuropeisk linguistik (med undervisningsskyldighet i germanska språk) $^{10}/_{11}$ 93—$^{1}/_{7}$ 00.

LUDVIG VILHELM ALBERT STAVENOW i historia och statskunskap $^{11}/_{10}$ 95— Rektors ställföreträdare $^{26}/_{4}$ 99—

Otto Emil Lindberg i semitiska språk $^{29}/_{4}$ 98—

Bror Per Evald Lidén i jämförande språkforskning med sanskrit $^{15}/_{12}$ 99—

Nils Elis Wadstein i nyeuropeisk linguistik (med undervisningsskyldighet i germanska språk) $^{6}/_{11}$ 00—

Otto Sylwan i estetik samt litteratur- och konsthistoria $^{19}/_{1}$ 01—

Johan Rudolf Kjellén i statskunskap med statistik $^{16}/_{12}$ 01—

Gustaf Fredrik Steffen i nationalekonomi och sociologi $^{13}/_{3}$ 03—

Erik Björkman i engelska språket och litteraturen $^{2}/_{12}$ 04—

Nils Otto Gustaf Nordenskjöld i geografi (med handelsgeografi) och etnografi $^{30}/_{6}$ 05—

Karl Johan Vilhelm Lundström i klassiska språk (med undervisningsskyldighet i latin) $^{26}/_{4}$ 07—

t. f. Professorer

Johan Vitalis Abraham Norström i filosofi $^{31}/_{3}$ 91—$^{17}/_{6}$ 93.

Ferdinand August Wennemar Holthausen i germanska språk $^{13}/_{9}$—$^{10}/_{11}$ 93.

Nils Elis Wadstein i nordiska språk $^{1}/_{9}$ 93—$^{15}/_{6}$ 94; i germanska språk $^{1}/_{9}$—$^{6}/_{11}$ 00.

Ludvig Vilhelm Albert Stavenow i historia och statskunskap $^{15}/_{1}$ 94—$^{11}/_{10}$ 95.

Per Efraim Liljeqvist i filosofi $^{7}/_{2}$—$^{15}/_{6}$ 94.

Johan Martin Mortensen i estetik med litteratur- och konsthistoria $^{15}/_{1}$—$^{15}/_{6}$ 98 och $^{1}/_{10}$ 98—$^{15}/_{12}$ 99.

Otto Emil Lindberg i semitiska språk $^{8}/_{3}$ 98—$^{29}/_{4}$ 98.

Bror Per Evald Lidén i jämförande språkforskning med sanskrit $^{2}/_{6}$—$^{15}/_{12}$ 99.

Gustaf Fredrik Steffen i nationalekonomi och sociologi $^{20}/_{5}$ 02—$^{13}/_{3}$ 03.

Sven Erik Lönborg i geografi (med handelsgeografi) och etnografi $^{1}/_{9}$ 03—$^{15}/_{6}$ 05.

Elias Janzon i klassiska språk (med undervisningsskyldighet i latin) $^{3}/_{1}$ 05—$^{26}/_{4}$ 07.

Otto Varenius i statskunskap med statistik $^{15}/_{1}$—$^{31}/_{5}$ 06.

MARTIN P:N NILSSON i klassiska språk (med undervisningsskyldighet i grekiska) $^{1}/_{3}$—$^{15}/_{6}$ och $^{18}/_{9}$—$^{15}/_{12}$ 06.

Docenter

LARS PETER OLOF WÅHLIN i klassisk filologi $^{2}/_{12}$ 91—

ALBERT ULRIK BÅÅTH i fornnordisk litteraturhistoria $^{2}/_{12}$ 91—

JOHAN RUDOLF KJELLÉN i statskunskap (med geografi) $^{27}/_{2}$ 94—$^{16}/_{12}$ 01.

OTTO EMIL LINDBERG i semitiska språk $^{27}/_{2}$ 94—$^{29}/_{4}$ 98.

PER EFRAIM LILJEQVIST i filosofi $^{27}/_{2}$ 94—$^{27}/_{8}$ 06.

ELIAS JANZON i klassisk filologi $^{10}/_{6}$ 95—

CARL OLOF THULIN i klassisk filologi $^{17}/_{3}$ 03—$^{27}/_{8}$ 06.

GUSTAF EMIL RODHE i modern franska $^{2}/_{7}$ 03—

GUSTAF ELOF HELLQVIST i nordiska språk $^{2}/_{10}$ 03—

KNUT HUGO PIPPING i nordiska språk och fonetik $^{2}/_{10}$ 03—$^{30}/_{4}$ 07.

ANDERS THEODOR ADOLF WALLERIUS i teoretisk filosofi $^{2}/_{10}$ 03—$^{23}/_{8}$ 04.

ERIK BJÖRKMAN i germanska språk (med undervisningsskyldighet i engelska) $^{15}/_{2}$—$^{15}/_{6}$ 04.

BROR OSCAR EILERT EKWALL i germanska språk (med undervisningsskyldighet i engelska) $^{20}/_{7}$—$^{31}/_{12}$ 04.

KNUT FREDLUND i litteraturhistoria $^{24}/_{10}$ 04—$^{7}/_{6}$ 07.

SVEN ERIK LÖNBORG i geografi (med handelsgeografi) och etnografi $^{9}/_{11}$ 05—

CARL GRIMBERG i historia $^{20}/_{4}$ 06—

AXEL LUDVIG ROMDAHL i konsthistoria $^{4}/_{9}$ 06—

PER AXEL SAMUEL HERRLIN i filosofi $^{4}/_{10}$ 06—

AXEL KRISTER EDVARD LEONARD JÄGERSKIÖLD i djurgeografi och zoologi $^{17}/_{1}$ 07—

CARL OTTO LAGERCRANTZ i grekiska språket och litteraturen $^{12}/_{3}$ 07—

Extra ordinarie lärare, biträdande lärare m. fl.

JOHAN RUDOLF KJELLÉN, e. o. lärare i statskunskap $^{5}/_{5}$ 91—$^{27}/_{2}$ 94.

LARS PETER OLOF WÅHLIN, biträdande lärare i latinska språket $^{8}/_{9}$—$^{2}/_{12}$ 91.

OTTO EMIL LINDBERG, e. o. lärare i semitiska språk $^{30}/_{9}$ 91—$^{27}/_{2}$ 94.
ARTHUR VANDELEUR DESPARD, e. o. lärare i engelska $^{15}/_{1}$—$^{15}/_{6}$ 95.
MAURICE GANDOLPHE, e. o. lärare i franska $^{1}/_{9}$ 95—$^{15}/_{6}$ 96 och $^{22}/_{2}$—$^{31}/_{4}$ 97.
SIDNEY WILLIAM CHARLES HOWE, e. o. lärare i engelska $^{15}/_{1}$ 96—$^{31}/_{5}$ 97.
WILLIAM HAWKSLEY WESTALL, e. o. lärare i engelska $^{15}/_{1}$ 98—$^{31}/_{10}$ 02.
ETIENNE AVENARD, e. o. lärare i franska $^{1}/_{9}$ 98—$^{15}/_{6}$ 99.
GEORGES MARINET, e. o. lärare i franska $^{1}/_{9}$—$^{15}/_{12}$ 00.
ALLEN VANNÉRUS, förordnad att uppehålla den med docenturen i filosofi förenade undervisningen $^{1}/_{9}$ 01—$^{15}/_{6}$ 02.
HENRI TROCMÉ, e. o. lärare i franska $^{15}/_{1}$—$^{15}/_{6}$ 02.
CARL GUSTAF LUTZ, e. o. lärare i engelska $^{1}/_{11}$ 02—$^{15}/_{6}$ 03.
HENRI BÈCHE, e. o. lärare i franska $^{1}/_{2}$—$^{1}/_{5}$ 03.
PAUL BARRIER, e. o. lärare i franska $^{1}/_{2}$—$^{31}/_{5}$ 04.
CARL KOCH, e. o. lärare i tyska $^{1}/_{9}$ 04—
ELDRED MORGAN, e. o. lärare i engelska $^{1}/_{9}$ 04—
FULGENCE BLANCHE, e. o. lärare i franska $^{1}/_{2}$—$^{1}/_{5}$ 05.
ALBERT PRAQUIN, biträdande lärare i franska $^{1}/_{9}$—$^{15}/_{12}$ 05; e. o. lärare i franska $^{15}/_{1}$ 06—
ERIK NORDENSTRÖM, e. o. lärare i ryska $^{15}/_{1}$ 06—
PETER OLOF GRÄNSTRÖM, förordnad att bestrida undervisningen i statskunskap med statistik $^{15}/_{1}$—$^{31}/_{5}$ 07.
GEORGE ERNEST FUHRKEN, e. o. lärare i engelska $^{15}/_{1}$ 07—

Styrelsens sekreterare

ERIK ZACHARIAS BÖKMAN $^{16}/_{10}$ 90—$^{9}/_{8}$ 99
ELIAS JANZON $^{1}/_{9}$ 99—$^{1}/_{7}$ 07

Högskolans sekreterare

ELIAS JANZON $^{1}/_{7}$ 07—

Studenternas antal vid Göteborgs Högskola

1891	1892		1893		1894		1895		1896		1897		1898	
h. t.	v. t.	h. t.	v. t.	h. t	v. t.	h. t.	v. t.	h. t.	v. t.	h. t	v. t.	h. t.	v. t.	h. t.
22	22	34	36	41	41	42	40	43	49	52	46	48	61	58

1899 v. t.	1899 h. t.	1900 v. t.	1900 h. t.	1901 v. t.	1901 h. t.	1902 v. t.	1902 h. t.	1903 v. t.	1903 h. t.	1904 v. t.	1904 h. t.	1905 v. t.	1905 h. t.	1906 v. t.	1906 h. t.	1907 v. t.
63	71	67	66	64	76	71	89	85	88	80	81	91	85	81	103	92

Auskultanternas antal vid Göteborgs Högskola

1891 h. t.	1892 v. t.	1892 h. t.	1893 v. t.	1893 h. t.	1894 v. t.	1894 h. t.	1895 v. t.	1895 h. t.	1896 v. t.	1896 h. t.	1897 v. t.	1897 h. t.	1898 v. t.	1898 h. t.
15	11	10	11	11	11	19	28	6	12	6	16	4	8	21

1899 v. t.	1899 h. t.	1900 v. t.	1900 h. t.	1901 v. t.	1901 h. t.	1902 v. t.	1902 h. t.	1903 v. t.	1903 h. t.	1904 v. t.	1904 h. t.	1905 v. t.	1905 h. t.	1606 v. t.	1606 h. t.	1907 v. t.
23	17	86	150	80	30	80	64	32	58	48	38	40	83	75	59	29

Åhörare vid de offentliga föreläsningarna vid Göteborgs Högskola

1891 h. t.	1862 v. t.	1862 h. t.	1893 v. t.	1893 h. t	1894 v. t.	1894 h. t.	1895 v. t.	1895 h. t.	1896 v. t	1896 h. t.	1897 v. t.	1897 h. t.	1898 v. t.	1898 h. t.
1.409	1.012	923	1.644	798	1.163	720	483	943	956	697	753	566	457	1.064

1899 v. t.	1899 h. t.	1900 v. t.	1900 h. t.	1901 v. t.	1901 h. t.	1902 v. t	1902 h. t.	1903 v. t.	1903 h. t.	1904 v. t.	1904 h. t.	1905 v. t.	1905 h. t.	1906 v. t	1906 h. t.	1907 v. t
527	1.101	1.616	1.116	1.246	1.036	300	1.114	1.576	605	1.173	1.101	3.017	1.023	1.288	1.309	997

Antal studerande, som aflagt examina vid Göteborgs Högskola

Fil. licentiatexamen

	1894 h. t.	1895 v. t.	1896 h. t.	1897 v. t.	1898 v. t.	1898 h. t.	1899 v. t.	1899 h. t	1900 v. t.	1900 h. t.
1:sta afd.	1	1	1	1	1		1		1	1
2:dra afd.		1		1		1		1		1

	1901 v. t.	1901 h. t.	1902 v. t.	1902 h. t.	1903 v. t.	1904 v. t.	1904 h. t.	1905 v. t.	1905 h. t.	1906 v. t.	1906 h. t.	1907 v. t.	1907 h. t.
1:sta afd.	1	1	2			2	2	1	1	2	2		
2:dra afd.		2	1	1	1		2	3	1	1	1	1	

Fil. kandidatexamen

	1894		1895		1896		1897		1898		1899		1900	
	v. t.	h. t.	v. t.	h. t.	v. t.	h. t.	v. t.	h. t.	v. t.	h. t.	v. t.	h. t.	v. t.	h. t.
1:sta afd.	2	1	2	2	2	1	3	4	1	3	3	7	1	4
2:dra afd..........	1	1	1	2	2	2		2	5		2	5	3	4

	1901		1902		1903		1904		1905		1906		1907
	v. t.	h. t.	v. t.	h. t.	v. t.	h. t.	v. t.	h. t.	v. t.	h. t.	v. t.	h. t.	v. t.
1:sta afd.	2	1	6	3	5	3	4	1	3	3	7	1	4
2:dra afd..........	2	2	3	5	3	6	4		4		3	1	5

Efterpröfning (för fil. kandidatexamen) och särskild pröfning

1897	1898		1899		1900	1901		1902		1903	
v. t.	v. t.	h. t.	v. t.	h. t.	h. t.	v. t.	h. t.	v. t.	h. t.	v. t.	h. t.
1	3	4	1	1	1	1	3	2	2	1	2

1904		1905		1906	1907
v. t.	h. t.	v. t.	h. t.	h. t.	v. t.
3	4	3	2	1	3

Teologisk filosofisk examen

(1:a afdelningen upptages ej särskildt)

1899		1900		1901		1902		1903		1904	1905		1906	
v. t.	h. t.	v. t.	h. t.	v. t.	h. t.	v. t.	h. t.	v. t.	h. t.	v. t.	v. t.	h. t.	v. t	h. t.
1	3	1	3	2	5	2	1	1	2	3	1	2	1	2

Juridisk filosofisk examen

1899	1901	1902	1903	
v. t.	v. t.	h. t.	v. t.	h. t.
2	1	1	1	2

Juridisk preliminär examen.

1899		1900	1901	
v. t.	h. t	v. t.	v. t.	h. t.
3	1	1	1	1

Antal fil. licentiater, som vid Högskolan aflagt disputationsprof för fil. doktorsgrad

1902 h. t.	1903 v. t.	1904 v. t.	1906 v. t.	1906 h. t.
1	3	1	2	2

Öfversikt af de olika ämnenas förekomst

i vid Göteborgs Högskola förrättade filosofie kandidat- och licentiat-examina (inklusive efterpröfningar).
(Fr. o. m. $^{31}/_{3}$ 1894 t. o. m. $^{6}/_{6}$ 1907).

	I fil. kand.-examen:	I fil. lic.-examen:
Teoretisk filosofi	60 ggr	5 ggr
Praktisk filosofi	17 »	3 »
Estetik med litteratur- och konsthistoria	50 »	8 »
Historia	46 »	5 »
Statskunskap med geografi	18 »	—
Latin	35 »	1 gång
Grekiska	19 »	2 ggr
Nordiska språk	56 »	5 »
Germanska språk	21 »	—
Romanska språk	19 »	4 »
Semitiska språk	9 »	2 »
Sanskrit m. jämf. indoeurop. språkforskn.	2 »	1 gång
Statskunskap	7 »	—
Geografi	20 »	1 »
Tyska	12 »	5 ggr
Engelska	9 »	1 gång
Nationalekonomi	2 »	1

Särskild pröfning i antropologi och logik har förekommit 5 ggr.

GÖTEBORG 1907
WALD. ZACHRISSONS BOKTRYCKERI A.-B.

